Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Drachmann, Holger.
Titel | Title:	Strandby Folk : Skuespil i fire Handlinger.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendal, 1883
Fysiske størrelse | Physical extent:	192 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

55,-62

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023491495

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

STRANDBY FOLK.

STRANDBY FOLK.

SKUESPIL I FIRE HANDLINGER

AF

HOLGER DRACHMANN.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (HEGEL & SØN).

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co.

1883.

BIBLIOTHECA REGIA SEMPERINENSIS

PERSONERNE.

Madam *Røntved*, Lodsoldermands-Enke.
Gertrud, hendes Datter.
Dr. *Henrik Farsund*, Zoolog.
Kai Farsund, hans Halvbroder, Maler.
Konsul *Paals*.
Blinde-Kristian, en gammel Fisker.
Tage Kristiansen Stævn, hans Søn.
Lille-Margrete, Tages Datter.
Jens Brotten, Formand for Redningsbaaden.
Jens Signessøn Svend.
Kure Simonsen, *Peder Skaffer*, *Thomas Stødt*, *David Knop*, *Mikkel Thrane*, } af Redningsbaadens faste Mandskab.
Ole Rass.
Birthe, tjenende i Kroen hos Mad. Røntved.
Tosse-Karen.
En norsk Kaptejn.
Fiskere, deres Koner, Døtre og halvvoksne Sønner.
Norske skibbrudne Søfolk.

Situationerne foregaar i Strandby, et Fiskerleje paa Kysten ved det aabne Hav. Mellem tredje og fjerde Handling et Mellemrum af nogle Uger.

Forspil i Orkestret.

Det suser over den sandede Kyst —
der er travlt i Skyernes Lejre;
og Bølgen løfter det skinnende Bryst,
lægger sin Haand bag Øret med Lyst,
lytter, til Hælvten i Skummet begravet:
Snart skal vi Festdagen fejre!
snart skal vi se paa en ridderlig Dyst,
Menneskeviljen mod Havet —
det Hav som har Ord for at sejre!

Der ligger bag Klitternes Muldvarpeskud,
hvor Marehalm trives og Træet gaar ud,
en Fiskerby fattig og liden —
den følger kun daarligt med Tiden.
Forfinelsen rækker ej did saa let,
Tanken gør ikke de store Sæt
Kompasskiven rundt gennem Dagen;

Befolkningen har baade Mangler og Lyder,
men saa har den ogsaa de store Dyder,
og det er dog Hovedsagen;
vi andre, vi brænder os daglig op,
vi øger vor Viden og øder vor Krop,
vor Hud bliver hvid som et Lagen,
og, overbebyrdet med tusinde Krav,
vi hidser os træt, før vi finder vor Grav,
med tusind Aars Tvivlvægt paa Bagen.

Derude blusser den brune Kind,
og frejdig ta'r Øjet sit Sigte;
af Bøger man kender knap fire Bind,
og deri maa helst være Digte;
man er ikke aandrig, behøves ej heller:
Mandsmod og Vilje man har, naar det gælder,
Hjærtet paa Læberne ligger;
lad nogle saa sætte en Trumf i Bord
og tale ved Kruset de store Ord:
Helte der er, som for Livet ror,
om Døden er aldrig saa sikker.

De Folk, de voksed af Sandet frem,
de sattes i Farernes Skole,
Naturens Enfold har fostret dem,
de bares til Daab i dens Kjole;
lidt plumpt de tager i Tingenes Hank,
lidt trægt de træder — men ridderlig rank

er Ryggen, naar Nødskuddet lyder:
man glemmer hver ny og hver gammel Kiv,
man glemmer for Andres sit eget Liv,
naar Baaden i Vandet man skyder.

Som Regel: Kvinde og Mand lidt sejg,
de næredes op paa en Grovtbrødsdejg,
de væver sig Blaargarns Særke —
som Regel er de for stærke;
dog gives der Frø af en finere Sort,
som Marehalmskendet har kastet bort:
Planter du finder i Sandets Spor,
Frilandsblomster hvor Lyngen gror,
stærke i Roden, i Stængelen skøre,
Blomster, som synes et eget
Liv i Naturen at føre:
Kvinder der gives, sarte og smaa,
tapre i Stormen, angst for det Raa,
dukkende sig for den barske Vind,
stirrende fast dig i Øjet ind:
Tør du for Alvor mig fæste,
er du den rette, den bedste? —

Det suser over den sandede Kyst:
Kom med til Folket derude,
og fyld med Strandluft dit Bylivs Bryst,
kom med, har du Lyst,
der staar nu en Dyst,
som Havet lader bebude!

Men vent dig ikke et Skuespil,
hvor Alt med Passer og Lineal
paa nyeste Vis er beregnet;
det gaar lidt gammeldags, jævnmaalt til:
et Stykke Natur og en Stump Moral —
paa fri Haand har jeg det tegnet.

FØRSTE HANDLING.

Skuepladsen: Tilvenstre (for Tilskuerne) Kroen, til hvis ene Dør en Stentrappe med Trægelænder fører op. Ved Siden heraf en overdækket Brønd med en Baadshage over Brønddækslet. Bag Kroen, skydende sig frem paaskraa i Mellemgrunden, Redningsbaadens Hus. Det afsluttes af en lav Klitbakke, over hvilken man ser Stranden med nogle enkelte optrukne Baade, og i Baggrunden Havet. I Forgrunden tilhøjre en lille forfalden Have, hvis Marehalmshegn næsten gaar i Et med Sandet; nogle simple Bænke; længst tilhøjre, og lidt opad en Klitbakke, en gammel Baad; bag denne Stejler og Stænger, hvorpaa der er hængt Garn, og andre, hvorpaa Fisken hænger til Tørre. I Mellemgrunden tilhøjre Blinde-Kristians Hus paa en Klitbakke; bag Gavlen og til Siden ses enkelte Tagrygge af andre Fiskerhuse. Det er midt paa Dagen, klart Vejr, en frisk Kuling. Der staar Sø ude over Revlerne. Musiken i Orkestret, der har givet Forspillet, antyder Vindens Styrke, naar Tæppet gaar op.

Der er altsaa fri Udsigt til Havet midtvejs; men saaledes, at Perspektivet i Linjerne er lagt paaskraa igennem Scenen fra Venstre til Højre.

Madam Røntved

(aabner den øverste Halvdør, som rives raskt op af Vinden; aabner den nederste; kommer udenfor paa Stentrappen; sætter Døren fast med en Krog paa Muren).

Smaa Slag! — Det blæser friskt. (Skygger med Haanden for Øjnene og ser ud over Klitten mod Søen.) Jeg skal ellers love for, de faar dyppet sig. Men skal de holde Øvelse med Redningsbaaden, maa de tage Vejret dertil.

(Løfter sig i Skoene og kigger.)

Dér kommer den. Nu har de vendt — jo, de har Stævnen indefter. (Gør en nejende Bevægelse.) Se, hvor den dukker — præcis som en Maage. At se til, er det en skøn Baad. Nu skal vi høre, hvad de selv siger.

(Raaber ind i Huset.)

Lad Øllet koge godt; og kom Puddersukker i. Og tag Krusene frem, og Kopper og Mukker. — Mangler der Puddersukker? — Der mangler ingen Ting i mit Hus. — Tilhøjre i Skabet. Varsko der med Fadet, Birthe! Ja prøv paa at smide det.....!

(Ser ud igen.)

Der er fremmede Folk paa Stranden. Hvem kan det være? — Saa, nu er den ved Revlen! Skulde man tro, saadan Sø der staar..... Hvad er det? Den bliver saa underlig død.

(Spændt opmærksom; efter et lille Ophold, lettet:)

Nu slap de over. Det er Jens Brotten, som styrer!

(Man ser *Blinde-Kristian* blive ledet udenfor sit Hus og stillet op ved Flagstangen af *Lille-Margrete*; samtidig kommer *Ole Rass* ind paa Scenen oppe over den gamle Baad; han har en Sivkurv med Smaafisk over Nakken.)

Ole Rass
(kaster Fiskene paa Bænken).

Lig dér, Karusser — og bliv til Flyndre, dersom I kan. Holla ho, Mo'r Røntved . . . . Madam Røntved! Hvad er Vinden?

Madam Røntved
(drejer sig halvt).

I Næsen paa dig, naar du gaar imod den.
(Ser bort igen.)

Ole.

Kigger I paa Blinde-Kristian, saa bed ham kigge for mig med. Jo flere Øjne, des bedre. — Hvad er paafærde? — noget nyt?

Madam Røntved.

Du er paafærde, hvor du ikke behøves. Hvis du kalder det nyt.

Ole.

Der er slidt paa den Nyhed, Mo'r Røntved. Der kan ikke drejes saa meget som et daarligt Skøde ud af den Ende mere. — Vil I købe Fisk?

Madam Røntved.

Hvad for Fisk?

Ole.

Grundfisk. De bider paa Alting — ligesom de dumme Mennesker her i Byen.

Madam Røntved
(peger).

Ogsaa paa Kurve . . . .? (ler.)

Ole.

Hovedsagen, Madam Røntved — Hovedsagen! (sætter sig paa Bænken.) Saadan er Fruentimmerne. Naar de nogensinde har haft Held med sig og ladet en Fyr løbe med Limstangen i Ungdommens Dage, saa maa de pukke derpaa, om de blir nok saa gamle Kællinger. I gav mig Kurven, Madam Røntved . . .?

Madam Røntved.

Du husker godt, lille Ole.

Ole

(fortsættende).

I frisker stadig min Hukommelse op med ny Malning. Og Øjne kaster I omkring Jer endnu, som da I var tyve Aar . . .

Madam Røntved.

Jeg gør med mine Øjne, som Vorherre med sin Regn; — den falder paa Retfærdige og Uretfærdige.

Ole.

Og falder dog ikke langt nok omkring. (Tager Skraatobak frem, meget sindig.) Véd I, hvem jeg saa' oppe i Marken ved Karussedammen?

Madam Røntved

(kort).

Maaske Gertrud?

Ole.

Kan være.

Madam Røntved.

Og hvad saa videre?

Ole.

Den er bleven svær fugtig, den Tobak. — Intet videre; — hun blev konvojeret.

Madam Røntved
(lader ligegyldig).

Saa — aa?

Ole.

Ja nok.

Madam Røntved.

Hvem var det?

Ole.

Hm! — Nu gaar jeg i Kælderstuen med min Fangst. (Rejser sig, gaar forbi og skotter op til hende:) Det var ikke Jens Signes Søn Svend — for han er paa Havet i mit Sted med den ny Redningsbaad.

Madam Røntved.

Vil du dermed sige, at det var Maleren?

Ole
(standser og nærmer sig atter).

Lille Madam Røntved, hvad ligger der i Grunden Vægt paa, hvad jeg siger?

Madam Røntved.

Jeg spørger dig . . .

(Man hører Stemmer af Mandskabet, som kommer op gennem Klitten i Baggrunden. De standser udenfor Blinde-Kristians Hus. Nogle gaar ud til Siden; Resten med *Jens Brotten* og Konsul *Paals* gaar frem. *Kai Farsund* er iblandt dem.)

Madam Røntved
(peger triumferende ned paa Farsund; til Ole):

Naa, din Fabelkræmmer. Hvad siger du saa?

Ole
(rolig).

Jeg siger, som sandt er, at der var en, som konvojerede Gertrud.

Madam Røntved.

Hvem da?

Ole.

Fiskedoktoren.

Madam Røntved.

Det maa han gerne. Det er et redeligt og ordentligt Menneske.

Ole.

Hovedsagen, Madam Røntved; Hovedsagen!

(Konsul *Paals*, *Jens Brotten*, *Kai Farsund*, *Tage Kristiansen Stævn*, *Kure Simonsen*. *Jens Signessøn Svend*, *Peder Skaffer*, *Thomas Stødt*, *David Knop*, *Mikkel Thrane*. Jens Brotten peger op til Kristians Hus og forklarer Konsulen noget.)

Kai Farsund
(op til Huset).

Goddag, Gamle Kristian.

(Blinde-Kristian skifter Stokken og tager Hatten af. Konsul Paals letter paa Hatten, idet han passerer frem paa Scenen.)

Jens Brotten
(forklarende).

Han er blind, Hr. Konsul.

Konsul Paals.

Ja, ja; Høflighed koster ingen Penge.

Kai Farsund.

Jens Brotten véd det bedre. Hatteskygger er Penge. Og gamle Kristian tager ingen flere Medallier. Det er dem, Formanden har Respekt for.

Konsulen
(til Jens Brotten).

Hvor gammel kan den Mand være?

Jens Brotten.

Aa — han gaar næsten i Barndommen. Han er forresten Fa'r til Tage Stævn her.

Konsulen
(vender sig, henkastende).

Ja saa. Det er Tage — hvorledes var det? Stævn?

Tage
(letter paa Sydvesten, og skubber sig derpaa ud til Siden).

Konsulen
(til Jens Brotten).

Er der noget ivejen med ham, siden han gemmer sig?

Jens Brotten.

Han er lidt kortmaalt af sig, Hr. Konsul. Det er saadan hans Manér.

Konsulen.

Men ellers en dygtig Mand?

Jens Brotten.

Paa Dygtigheden er intet at klage.

Madam Røntved
(frem, lidt utaalmodig).

Naa Folk; det var en pæn Tur den. Saa skal I vel have Øllet?

Konsulen.

Hvem har vi her? Kroværtinden?

Madam Røntved
(maaler ham)

Jeg ejer Kroen — og har Udskænkningen. Hvem er han ellers, med Forlov?

Jens Brotten
(hurtig).

Det er den ny Konsul vesterfra, Madam Røntved. Det er den Mand, som Kongen sender omkring at se paa Redningsbaadene og snakke med Formændene.

Ole Rass
(frem, med Kabudsen i Haanden).

Kanske han ogsaa skal snakke med Redningsfolkene?

(*Kai Farsund* ler, gaar op ved den gamle Baad og sætter sig til at tegne i sin Skitsebog.)

Konsulen
(sætter sig).

Jeg er Regeringens Tilsynsmand — paa Inspektionsrejse. (til Ole). Hvad hedder du?

Jens Brotten
(forklarende).

Det er Ole Rass, Hr. Konsul. Han har

stillet den Mand dér, Svend, for sig idag ved Baaden. Ole driver nemlig svært Fiskeri.

(Folkene ler.)

Ole.

Jeg har et Gav selv, som jeg kan lukke op — li'saavel som I, Formand; men muligen er Konsulen tunghør. (raaber) Mit Navn er Ole Rass — Fisker af Strandby, om Herren er saa venlig at bringe det til Protokollen.

Konsulen
(kort).

Det er godt. (Til Madam Røntved) De talte om Øl! — varmt Øl kan jeg tænke?

Madam Røntved
(kort).

Det er det nok; — hvis det ikke er blevet svalt imens.

Konsulen.

Vil De saa lade Folkene faa det. — Sæt jer, Folk!

Madam Røntved
(raaber ind).

Birthe! (Til Konsulen, med Eftertryk paa Ordene) Det er Øl, som jeg plejer at give Redningsfolkene, naar de har været ude. (raaber) Birthe, bring Krusene ud.

Konsulen
(undskyldende).

Det vidste jeg ikke. (Til Jens Brotten) Gaa ind og forlang mig en Flaske Portvin, Formand. Tag smaa Glas!

Kai Farsund
(oppe ved Baaden).

Smaa Glas, Formand! (ler.)

Konsulen
(stødt).

Jeg ønsker ikke at tages af.

Kai Farsund.

Vær rolig, Hr. Konsul. Jeg er ikke Fotograf.

Konsulen.

Jamen De tegner.

Kai Farsund.

Det er min Bestilling. Folkene her er vant til det.

Konsulen.

Jeg er ikke Folkene.

Kai Farsund.

Jeg tegner ikke Dem. De er ikke ejendommelig nok.

(Disse Replikker hurtig. Samtidig standser Madam Røntved Jens Brotten, der vil gaa ind.)

Madam Røntved.

Jeg skal nok.

Jens Brotten
(undskyldende).

Det er en Fremmed . . .

Madam Røntved.

Ja han er svært fremmed —

(giver Ordre til *Birthe*, der kommer med Krusene. Ole tager dem fra hende og byder omkring. Birthe ind.)

Konsulen
(til Ole, der ler ad Farsunds Ord).

Tak — jeg drikker ikke Øl. (til Jens Brotten Hør, Formand . . . (snakker med ham).

Birthe
(kommer med Flaske og Glas paa en Bakke).

Værsgod. Maaske Herren skænker op.

Konsulen.

Hvad hedder Du, min lille Ven?

Birthe.

Jeg hedder Birthe.

Kure Simonsen
(skubber til sin Sidemand).

Naa, David; se bare!

David Knop.

Hun er god nok, hun.

Konsulen
(til Birthe).

Saadan køn Pige skænker selv op. Stop, stop! Du mener os det godt.

Madam Røntved
(kalder, skarpt).

Birthe!

(Birthe gaar. Jens Brotten besørger Bakken.)

Konsulen
(til Jens Brotten).

Hun er hvas, Madamen . . .

Jens Brotten
(undskyldende).

Hun har meget at sige her.

Konsulen
(peger op mod Farsund).

Byd dér!

Kai Farsund.

Tak — jeg drikker ikke Portvin. (Halvhøjt:) Den er ikke strandet.

Ole
(rækker ham et Krus).

Men dette?

Kai Farsund
(tager).

Af to Onder — det største.

Jens Brotten
(indsmigrende).

I vil jo nok drikke et Glas med, Madam Røntved?

Madam Røntved.

Kom med det. (tager) Jeg lider alligevel ikke den Forskel.

Jens Brotten.

Det er Regeringens Mand . . .

Konsulen.

Skaal Madam Røntved. — Skaal Folk!

(De klinker og støder Krusene sammen. Man drikker. En begynder paa et Hurra; nogle tysser; et Par svage Hurraer følger.)

Jeg synes ikke, der er rigtig Humør, Folk. Lad os faa en Sang!

(Han ser sig om. Nogle rømmer sig. En begynder, intonerende altfor højt og falsk: Der er et yndigt Land. Nogle stemmer i med.)

Kai Farsund
(holder sig for Ørerne).

Hys!

(De hører op.)

Konsulen
(til Farsund).

Hvorfor kan De ikke lade Folkene synge?

Kai Farsund.

Kalder De det Sang?

Ole.

Her synger vi ikke Fædrelandskesange førend vi har drukket nogle Omgange.

Kai Farsund.

Dér hører De!

Konsulen.

Er her ingen, som synger alene?

Kure Simonsen.

Det gør Ole — naar jeg hjælper ham.

Ole.

Kure og jeg, vi kan nok tage en sammen; — men vi maa have Spilledaaserne med.

Konsulen.

Hvad mener du?

Kure.

Nu skal jeg hente dem; de staar i Kælderstuen fra sidst.

(Gaar og kommer tilbage med to Harmonikaer.)

Ole

(til Farsund).

Hvilken en Vise synes De at vi skal tage? En bedrøvelig en, eller en munter en?

Kai Farsund.

Tag den muntreste af de bedrøvelige.

Ole.

Saa blir den ikke meget bedrøvelig.

Konsulen.

Hvorfor synger du ikke en Fædrelandssang? Man bør altid have Tanken henvendt derpaa.

Ole.

Hovedsagen! Men jeg gav mig den Ære at bemærke, at der ikke er gaaet to Omgange endnu . . . For vi kan da ikke regne den Portvin, som Konsulen drikker.

(Kure kommer; de tager hver sin Harmonika og sætter sig).

Konsulen.

Ikke noget — saadan — uanstændigt.

Ole.

Gudbevares! (Til Kure) Saa lader vi den gaa, du véd . . .

(Et lille Forspil, hvorunder Ole afvexlende ser til Farsund og til Madam Røntved.)

Ole
(synger)
De lange, lange Rejser paa Bølgen den blaa,
og de mange, mange Penge, vi skal tjene derpaa,

Kure
(synger)
og de Piger i hver Havn,
vi skal tage i vor Favn,

Ole
(synger)
naar vi lægger op med Skuden over Jul og Fastelavn.

Madam Røntved.

Det er vist ikke værd at du bliver ved med den, Ole.

Konsulen.

Det forekommer mig ogsaa . . .

Kai Farsund.

Den synes ikke at være af de aller bedrøveligste.

Ole.

Hovedsagen! Naar Madam Røntved siger det, saa . . . (til Kure) saa tager vi en sindigere Melodonte.

Kure
(synger).
En Fiskermand maa vise grumme megen Maadehold,

Ole
(synger)
han narres for sin Davre og hans Middagsmad bli'r kold,

Kure
(synger)
alligevel han stræber, det bedste som han kan,

Ole
(synger).
og hænger ved sin Hytte paa sin fattige Strand.

Kure.
Hans Baad er ham hans Kæreste, foruden den han har

Ole.
og som han gaar til Dans med og til sin Kone ta'r;

Kure.
han vil ej for Alverden fra sine Kære gaa,

Ole.
og det kan ingen Fremmed i Alverden forstaa.

Konsulen.
Hm! Det er nu meget godt; men vi glemmer, hvorfor vi egentlig er kommen sammen her. (rømmer sig, tager sit Glas, og siger i Bordtalestilen:) Lad mig drikke paa den Snarraadighed, den Dygtighed, den Uforsagthed til at gaa Faren imøde, som jeg idag er bleven Vidne til. Jeg er sikker paa, at hvis Regeringen kunde have set med mine Øjne, saa vilde den sige med mig: Godt gjort Folk!

(Folkene ser paa hverandre, paa Konsulen, og støde dernæst Krusene sammen i Tavshed.)

Jens Brotten
(hen til Konsulen).

Maa jeg takke Dem Hr. Konsul, paa mine egne — og paa Folkenes Vegne . . .

Ole
(som nu er kommen op ved Siden af Farsund, halvhøjt til denne:)

Nu skal jeg pirke lidt ved ham.

Kai Farsund.

Ja pirk!

Ole
(højt).

Det var da ellers kun en Prøvefart —

Jens Brotten
(tysser paa ham).

Aa, du . . .

Konsulen
(med et Sideblik).

Der er en Mand dér . . .

Ole
(hurtig).

Hovedsagen! Ole Rass . . . (tager til Huen paa Orlogsvis).

Konsulen.

Ole Rass gør opmærksom paa, at det idag drejede sig om en Prøvefart, en Øvelsestur. Hvis jeg ikke husker fejl, saa var Ole ikke med i Baaden —

Jens Brotten.

Nej, han dy'r sig nok.

Thomas Stødt.

Ole passer at ha' sit paa det Tørre.

David Knop.

Ole skulde prøve sine Vadestøvler — om de kunde sky Mosevand.

Mikkel Thrane.

(stammer).

Han æ—æ slem ved Ka—rus—serne.

Ole Rass

(til Mikkel, efterlignende).

Du æ—æ slem ved dine egne Ord, Mikkel. (Til de andre) Jeg har stillet en Mand for mig; naa — er det ikke lovligt? (Til Farsund) Ingen skal faa mig ud i den Baad.

Madam Røntved.

Ti nu stille, Ole.

Ole.

Ja, naar Madammen siger det —

Konsulen.

Jeg gør mig en Ære af at have skaffet denne Baad til Stationen her. Det var mit Ønske, at den skulde staa nede paa Stranden, for at jeg endnu en Gang kunde se den, inden jeg kører videre. Den tager sig godt ud — men, som sagt, et Overblik endnu kan ikke skade.

(Nipper til Glasset.)

Ole.

— I en Brandstorm — og han selv med i Baaden.

De Nærmeste.

Tys!

Konsulen
(hidsig).

Skal den Mand da bestandig gave op! —

Ole
(ærbødig).

Undskyld, Hr. Konsul; det ligger til Familjen. Jeg kom højrøstet til Verden.

Konsulen
(trækker paa Skuldrene og vender sig fra ham).

Lad mig nu høre jeres Mening, Folk, en for en.

(De tøver. Ole vil tale, men Farsund gør Tegn til ham. Ole stikker Knoerne i Munden.)

Jens Brotten.

Eftersom vi har prøvet den, og forsaavidt Lejligheden faldt og Vejret var til det, og Strømmen løb, og vi dog avancerede godt, saa maa man vel nok sige, at Baaden er en pyntelig og solid Baad, med alle Grejerne i Orden og Alt vel vedligeholdt, nyt og tjenligt til sin Brug — ikkesandt Folk?

Nogle.

Jo — jovel.

Kai Farsund.

Nydelig malet.

Konsulen.

Jeg tror ikke, Hr. Maler, at De har nogen speciel Forstand paa Baade . . .

Kai Farsund.

Jeg talte om Farven.

Konsulen.

Altsaa Folk; I er enige med mig og Formanden, at Strandby Station nu har en vel udhalet, solid og sødygtig, selvrejsende Redningsbaad? (Folkene tier.)

Konsulen.

Naa? — hvad siger Du dér?

Peder Skaffer.

Jeg siger ligesom Formanden.

Thomas Stødt.

Jeg iligemaade.

David Knop.

Den er kanske en Smule kilden — men en smuk og ny Baad ellers.

Kure Simonsen.

En rigtig smuk, ny Baad — lidt rank kanske for sit Brug.

Konsulen
(til Svend).

Hvorfor siger du ingen Ting? Du er vel den Yngste.

Svend.

Jeg hører ikke til Baadens faste Mandskab; jeg er nylig kommen hjem fra et Skib.

Konsulen.

Er du ikke Fisker?

Svend.

Jo, nu er jeg Fisker.

Konsulen.

Saa har du vel en Mening?

Svend.

Jeg har den Mening, som Tage Kristiansen Stævn dér. Spørg ham!

Madam Røntved.

Men Svend, naar Jens Brotten siger . . .

Konsulen
(afbrydende).

I er nogle sejge Kammerater. Lad os høre, hvad Tage Kristiansen mener.

Tage
(beskeden, med dyb, fast Stemme).

Naar Regeringen har sendt os den Baad, saa er det vor Pligt at bruge den. Naar vi har brugt den i overhængende Livsfare, saa har vi en Mening om den. Indtil da, synes mig, kan vi ingen Mening have, hverken Formand eller Baadsfolket, — og vi kan slet ikke vide om den er selvrejsende.

Ole.

Stik den, Jens Brotten! — (halvhøjt) din gamle Øjentjener.

(Blinde-Kristian kommer her ned fra sin Klitbakke med Lille-Margrete.)

Kai Farsund.

Bravo.

Jens Brotten.

Det lyder godt at høre saadan kønne Ord af Tages Mund. Skade, at Herredsfogden ikke er til Stede og kan faa sin Part med. Men dér stikker Tage Halen mellem Benene.

Mikkel Thrane.

Ja dæ—dær vanker der o—over de lange Fe— Fe . . .

Ole.

Fæ!

Mikkel Thrane.

Fingre.

Kure.

Lad nu det gamle Klisteri fare.

Peder Skaffer.

Han skal ikke komme her og exersere med os.

Thomas Stødt.

Vi er ligesaa dygtig ved en Aare som han.

David Knop.

Vi har ogsaa bjærget Folk. Og vi tør snakke om det, og vi tør bære vore Medaljer. Hvorfor gemmer han sine i Skuffen?

Ole
(raaber).

Kan jeg faa Ørenlyd! (Til Konsulen.) Maa jeg tale?

Konsulen.

Tal Du? Hvad er alt dette?

Ole.

Det er ligesom med Husene her i Byen.

Konsulen.

Husene? —

Ole.

Ja. Der er den gamle Slags: de har Straatag og ingen Skorsten, men bare et Hul, som Røgen skal slippe op af. Det gør den nu ikke altid. Den gaar først i Øjnene paa Folk derinde, og saa ud ad Døren. Dér bor de allerklogeste Folk.

Saa er der de næste Huse: de har Straatag og et lille Skorstensrør, hvor Røgen gaar op af — naar Vinden ikke slaar den ned. Dér bor de næstklogeste Folk.

De Huse uden Skorsten ser skævt til de Huse med Skorsten. Men begge Parter enes om at se allerskævest til de Huse, som er halvt teglhængt med en rigtig muret Skorstenspibe. Dér bor lutter Tyveknægte.

Konsulen.

Naa . . .?

Ole.

Ja, saa er den Husrække ude.

Konsulen.

Og Tage Stævn bor . . .?

Ole
(peger).

Han deler Huset dér med sin Fa'r, Blinde-Kristian. Halvt Tegl, hel Skorsten: Den Søn har arbejdet Dag og Nat; paa Havet med Garnene, og i Brændingen med de Forliste. Han har haft Drift i sig og Held med sig. — Han er naturligvis en Tyveknægt!

Kai Farsund.

Saa, nu gaar det løs.

(Larm. Kure ler; Svend gaar hen og trykker Tages Haand. De andre snakker i Munden paa hverandre.)

Madam Røntved.

Men skam Jer dog noget. I er enige, naar I skal ud og bjærge Folk; og I kan ogsaa godt enes, naar I er ved Strandingsauktion. Havde jeg vidst det, saa havde I ikke faaet den Rom i Øllet.

Jens Brotten.

Det er ikke Spiritus'en, Madam Røntved. Men naar han haaner os . . .

Konsulen.

Vær dog stille, Hvis jeg indberettede dette til Regeringen . . .

Jens Brotten.

Stille, Folk!

Konsulen.

Jens Brotten, I som en ældre, besindig Mand, Dannebrogsmand — har I noget at klage paa Tage Stævn? Hvad er der ivejen med ham?

Blinde-Kristian
(med Lille-Margrete).

Hvem klager paa min Søn?

Jens Brotten
(undvigende).

Lad Tage svare for sig selv.

Blinde-Kristian
(famlende sig frem).

Nej, jeg spørger dig. Jeg hører paa din Stemme, at du er Jens Brotten. Du har altid været en haard og ærekær Mand. Hvad har min Søn gjort dig?

Lille-Margrete.

Bedstef'ar, lad os gaa bort. De ser saa onde ud.

Jens Brotten
(med hævet Røst).

Hvad har din Søn gjort, at han ikke fik sit Dannebrogstegn? Han skulde dog haft det; det stod at læse i Avisen.

Blinde-Kristian
(med svag Røst).

Ja, Gud, ja. Han har aldrig været glad, siden dengang.

Jens Brotten.

Nej, men han kan nok lade høre sin Stemme — undtagen naar Herredsfogden ta'r den fra ham, som sidst paa Valgdagen.

Blinde-Kristian.

Han har bødet haardt for sin Ungdoms Ubesindighed.

Konsulen.

Hvad har han da gjort? (til Tage.) Ud med Sproget, Mand. Hvad har du gjort?

Ole.

Aa, det Lapperi.

Jens Brotten
(skævende).

Tag dig i Agt, Ole, for det Lapperi. Vi andre kalder det Strandtyveri.

Konsulen
(til Tage).

Har du stjaalet?

Lille-Margrete.
(græder).

Fa'r, Fa'r.

(Dr. *Farsund* og *Gertrud* kommer i Baggrunden. Da hun mærker, hvorom Talen drejer sig, rækker hun Doktoren Haanden. Han trykker den, og peger paa Tage. De nærmer sig begge).

Tage
(frem, tager Margrete ved den ene Haand; Blinde-Kristian holder Margrete i den anden).

Jeg har taget en Plankestump i Stranden.

Konsulen.

Og beholdt den?

Tage.

Vi var Drenge dengang. Vi solgte Planken og fik hver sytten Skilling.

Konsulen.

Sytten Skilling. Det er ikke mange Penge.

Jens Brotten.

Det er stjaalne Penge, Hr. Konsul. Tage skulde ikke have været saa rask før til at tale om Pligt. Og Ole skulde ogsaa have vogtet sin Mund. Det var et stygt Ord det — Tyveknægt. Man mister baade Stemmeret og Sølvkors derved.

Dr. Farsund
(frem).

Begge Dele kan erhværves igen.

(Bevægelse. Gertrud gaar hen og rækker Tage Haanden. Moderen ser det og gaar imellem.)

Jens Brotten.

Det turde blive lidt vanskeligt. Naar man er en ærløs Mand . . .

Dr. Farsund.

Tage Stævn er en ærlig Mand!

Blinde-Kristian
(famler efter hans Haand).

Det er Doktoren. Gud velsigne Dem.

Jens Brotten.

Det skal bevises.

Dr. Farsund.

Rigtigt!

Ole.

Kispus! — tag fat!

Dr. Farsund
(til Konsulen).

Jeg hørte om Konsulens Ankomst. Jeg er Dr. phil. Farsund. Af nogen vidtdreven Retsiver har Stedets Øvrighedsperson faret lidt haardt frem mod denne Mand, som jeg kender af daglig Omgang. Jeg skal forsyne Dem med de fornødne Oplysninger, og jeg tvivler ikke om, at en Henvendelse af Dem til Herredsfogden selv vil hidføre det forønskede Resultat.

Konsulen
(forlegen).

Jeg er Dem meget forbunden — men da jeg netop personlig er kendt med Herredsfogden . . . De forstaar.

Dr. Farsund
(lidt kort).

Jeg synes i dette Tilfælde, hvor det er en Æressag . . . Imidlertid — en Indberetning fra Dem til Ministeriet — De kan jo vælge den mildeste Form — ikkesandt?

Konsulen
(hurtigere).

Jeg tror, at De ikke maa stole paa mig. Jeg er ny i min Virksomhed, og det vilde maaske

ikke blive vel set, om jeg straks — overfor en Øvrighedsperson . . . og for en Fiskers Skyld —

Dr. Farsund.

Ah!

Konsulen
(hurtig).

Men det forstaar sig, hvis jeg indirekte — ved Lejlighed . . . Den Mand har jo ventet saa længe —

Dr. Farsund
(bukker).

Rigtig; han har ventet længe. Jeg er Dem meget forbunden.

Kai Farsund.

Dersom De nu bliver staaende, Hr. Konsul, saa kommer De i Bogen. (peger i Skitsebogen.) Nu er Deres Udtryk ganske ejendommeligt.

(*Konsulen* gaar ud i Baggrunden fulgt af *Jens Brotten*, *Peder Skaffer*, *Thomas Stødt*, *Mikkel Thrane*. *Svend* gaar hen og hilser paa *Gertrud*, som tager ham i Haanden; derpaa snakker han med *Madam Røntved*. *Ole*, *David Knop* og *Kure Simonsen* bliver staaende ved *Tage* og *Blinde-Kristian*.)

Dr. Farsund
(trykker Tages Haand).

Nu er Turen til mig. Jeg skal gjøre mit.

Kai Farsund.

Det er nok vor ærede Departements-Onkel, der saa skal trækkes paa. Her i Landet bør man altid have en Mandarin i Familien.

Tage
(med bøjet Hoved, til Dr. Farsund).

Tak!

Blinde-Kristian.

Vi siger Dem alle vor Tak — hvad De saa end kan udrette.

Lille-Margrete.

Du er en god Mand.

Dr. Farsund
(klapper hende paa Kinden).

Skal lille Margrete ogsaa sige mig Artigheder? — Det maa vente lidt.

Gertrud
(til Dr. Farsund).

Jeg siger som Lille-Margrete. Jeg tror paa Tage Stævn. Hvad De kan gøre for ham, det er gjort for mig — for os Alle. Husk paa det!
(Mad. Røntved vinker ad hende.)

(*Blinde-Kristian* og *Lille-Margrete* gaar, dernæst *Tage*.)

Dr. Farsund
(kalder ad ham).

Hvor skal De hen, Tage Stævn?

Tage.

Ud paa Havet med vor store Baad. Vi skal sætte Garnene langt ude.

Dr. Farsund.

Kommer De iland inden Aften.

Tage.

Jeg véd ikke. (ser op.) Jeg stoler ikke rigtig paa den Vind.

Dr. Farsund.

God Lykke da!

David Knop
(til Tage, som vil gaa).

Jeg giver dig godt Ord igen, Tage. Du er dog Manden.

Tage.

Du var med blandt de andre før. Men det er det samme: jeg bærer ikke Nag.

(De følges ud).

Dr. Farsund
(ser efter ham og nikker).

Kure
(hen til Kai Farsuud).

Kunde jeg ikke faa talt et Ord med Dem, Farsund.

Kai Farsund
(ser over mod Gertrud).

Siden.

(Kure gaar).

Ole.

Er der ikke noget, jeg kan hjælpe Dem med, Doktor? — nogle smaa Vandhuller, hvad? — For, paa Havet kan vi ikke ro idag — allenfals meget nødig.

Dr. Farsund
(ler).

Tak, Ole. Jeg tror vist at Madam Røntved vil have mig med op i Landsognet.

Ole.

Hm! Kunde De ikke lægge et lille Ord ind for mig — De véd.

Dr. Farsund.

Den gamle Plan? —

Ole.

Altid den samme.

Dr. Farsund.

Jeg skal gerne — men jeg tror ikke det hjælper.

Ole.

Fruentimmer er Fruentimmer. Naar man bare bliver ved . . .

Dr. Farsund
(ler).

Ole er sejg.

Ole.

Hovedsagen, Doktor Farsund.

Dr. Farsund.

Kom nu op og hjælp mig med mine Glas.
(de gaar op ad Stentrappen).

(Madam Røntved er bleven staaende i Samtale med Svend. Gertrud er gaaet hen til Bl. Kristians Hus, hvor hun leger med Lille-Margrete, som er bleven udenfor.)

Madam Røntved
(kaldende op til Dr. Farsund paa Trappen).
Kører De saa med, Doktor?

Dr. Farsund.
Naar De vil!
(han og Ole gaar ind).

Mad. Røntved
(til Svend).
Som jeg siger dig. (Ser sig om efter Gertrud.)

Svend.
Nu, lige strax? — nej, jeg maa tale lidt med Jer endnu. Husk at jeg har været borte saa længe.

Madam Røntved.
De unge Mandfolk var anderledes i mine Dage. Men nu faar det jo en Ende. — Lad os gaa ind.
(De gaar ind ad den bageste Dør. I Døren kalder hun:)
Gertrud!

Gertrud.
Ja.

Madam Røntved
(i Døren).
Der ligger Arbejde til dig i Storstuen.

Gertrud.
Jeg kommer strax.

Madam Røntved.
Det maa være ligestrax.

Gertrud.

Ja, ja Mo'r. Lille Margrete er saa sød.

(Madam Røntved og Svend ind).

Kai Farsund

(har siddet næsten skjult af den gamle Baad; lukker Skitsebogen, hvori han har tegnet, rejser sig og gaar ned til Bænken.)

. . . Aa, Jomfru Gertrud.

Gertrud

(til Lille-Margrete).

Nej, du maa slippe mit Skørt, ellers kan jeg ikke gaa.

Kai Farsund.

Har det saadan Hast?

Lille-Margrete

(til Gertrud).

Bliv lidt hos mig!

Kai Farsund.

Dér hører De. Den Umyndige beder Dem — og jeg beder Dem.

Gertrud.

Nu løber jeg. (til Barnet.) Farvel, Lille-Margrete. Du kan blive hos Hr. Farsund.

Kai Farsund.

Lille-Margrete bryder sig ikke om mig — trods alle de Skillinger, hun har faaet. Hun er lidt for lille til at forstaa Værdien baade af mig og af Skillingerne.

Gertrud.

Farvel.

Kai Farsund
(bider sig i Læben).

Saa vil jeg ogsaa sige Farvel. Nu rejser jeg.

Gertrud
(naturligt).

De rejser? — hvornaar?

Kai Farsund.

Imorgen — iovermorgen — saasnart jeg er færdig med mit Arbejde.

Gertrud.

De sagde sidst . . . (holder inde.)

Kai Farsund.

Rigtig. Jeg er bleven hurtigere færdig, end jeg troede. Jeg bad Dem om en Ting: om jeg maatte male Dem.

Gertrud
(naturlig).

Hør, sig mig: hvad vilde De i Grunden med mig?

Kai Farsund.

Vilde — med Dem? Jeg vilde — jeg vilde udstille Dem.

Gertrud.

De vilde vise mig frem. — Vilde De ogsaa sælge mig?

Kai Farsund.

Ja, dersom . . . (hurtig.) Nej, jeg vilde beholde Dem.

Gertrud
(ser skælmsk paa ham).

Naa ja — det er nu det samme. For, Mo'r vilde ikke have det; og saa bliver det saadan.

Kai Farsund.

Aa, Deres Mo'r er ogsaa . . .

Gertrud
(hurtig).

De maa ikke sige noget stygt om Mo'r — (ler) for saa slaar jeg Hatten af Dem.

Kai Farsund
(ler).

Jeg tror det saamænd gerne.

Gertrud.

Jeg er gesvindt — saa lille som jeg er; og jeg har Kræfter — saa spinkel som jeg er. Og jeg betænker mig ikke længe. Véd De, hvordan Fa'r kom af Dage? — Fiskerne — deriblandt Blinde Kristian — havde for Spøg taget Lodsjollen med ud paa Søen. Fa'r raabte fra Stranden, at de skulde lade være. De roede til. Fa'r kastede sig ud med Klæderne paa og svømmede efter. Vægten af Klæderne trak ham tilbunds. Han vilde ikke raabe om Hjælp. — En skulde have Skylden, og saa gav de Andre Blinde Kristian Skylden!

Kai Farsund.

De er . . . (holder inde, slaar over i en anden Tone, lukker Skitsebogen op og ser i den.) De er udmærket — saa gesvindt, saa lille, saa spinkel, og saa stærk,

som De er. (stadig seende i Bogen.) De er fin midt i al denne Plumphed; De kvidrer som en Fugl, trods Havguse og Blæst; De har lært saa lidt som muligt, og De véd tilstrækkeligt til at forstrække en hel Dannelsesanstalt med. De har, hvad min ærede Halvbroder kalder »Folkets guddommelige Instinkt«. De er . . .

Gertrud
(skælmsk).

Staar alt det i Bogen der?

Kai Farsund
(ler).

Nej — men der staar mange andre rare Ting. Vil De se?

Gertrud
(til Barnet).

Lille-Margrete kan gaa op hist paa Bakken og lege med Sand. Der ligger en Kop, som jeg glemte igaar. Der kan laves Kager i den.

Lille-Margrete.

Tak! (løber.)

(De sætter sig paa Bænken.)

Gertrud
(blader i Bogen).

Der er kommen mange Ting deri, siden jeg først saa' den. Se her! — Det er Mikkel Thranes Kone, — og det er Mikkel selv, Og det — skal det være Birthe? Nej, hun er da en køn Pige. Og dér — (ser op.) skal det være Svend?

Kai Farsund
(nikker).

Gertrud.

Ham kan jeg ikke lide.

Kai Farsund.

Kan De ikke lide Svend? Jeg troede netop . . .

Gertrud.

Den Svend dér kan jeg ikke lide. (Pavse.) Hvorfor er de alle saa grimme?

Kai Farsund.

De er jo ikke i Bogen, Gertrud.

Gertrud.

Det er ikke noget Svar. Hvis jeg kom deri, saa blev jeg vel som de andre?

Kai Farsund.

Jeg er Naturalist.

Gertrud.

Hvad er det?

Kai Farsund.

Jeg tegner og maler Tingene og Menneskene saaledes som de er.

Gertrud.

Saaledes som de er? (grunder) Hvorledes kan De vide, hvordan de er?

Kai Farsund.

Jeg bruger disse (peger først paa sine, dernæst paa hendes Øjne). Jeg lægger intet til og trækker intet fra.

Gertrud.

Og saa bliver vi alle grimme?

Kai Farsund

(ler lidt tvungent)

Det er vanskeligt at snakke med Dem.

Gertrud.

Naturligvis. Jeg er kun en enfoldig Pige.

Kai Farsund.

Vi har en Gang for alle sluttet den Akkord, at De ikke talte om Enfoldighed: saa gør De mig blot flov eller stum.

Gertrud

(tænker efter).

Nu har jeg, hvad jeg vilde sige: Hvis der her i Byen var en god Mand — en rigtig god Mand — og De vilde male ham af, kunde man saa se paa ham, at han var god?

Kai Farsund.

Hvad mener De med »god«?

Gertrud.

Saadan maa De ikke spørge: for De véd, hvad jeg mener.

Kai Farsund.

Jeg véd naturligvis ikke hvad De mener.

Gertrud.

De vil altsaa ikke svare mig?

Kai Farsund.

Jo. Det er mig komplet ligegyldigt, om Folk er, hvad man i Almindelighed kalder slette eller gode. Det er en Overtro, at sligt skulde staa skrevet paa Ansigtet. Det vilde være meget nemt, men . . .

Gertrud
(alvorlig).

Saadan taler De?

Kai Farsund.

Ja — som Maler — Naturalist.

Gertrud.

Saa har dog Mo'r Ret, naar hun siger om Dem, at De er et farligt Menneske!

Kai Farsund.

Deres Mo'r — og min Halvbroder, hvad?

Gertrud.

Jeg taler ikke om Doktor Farsund. Vi taler om Mo'r: hun siger, at De gør Nar ad os allesammen.

Kai Farsund.

Og det tror De, Gertrud?

Gertrud.

Undertiden; — undertiden ikke. (Skælmsk.) Stundom mener jeg rigtignok, at De kun lader saadan. Men naar jeg saa rigtig tænker paa Dem, saa — (alvorlig) — ja saa er jeg bange for at De ikke rigtig har nógen Tro.

Kai Farsund.

Tro? — paa hvad?

Gertrud
(dæmpet).

Jeg mener ikke det med Vorherre — for det er noget, Enhver beholder for sig selv. Jeg skjuler det altid. Jeg kan godt være saa lystig — saa lystig — og le højt ad Alting — og dog være ganske stille derinde, hvor jeg gemmer over det bedste. — Jeg mener alt det andet.

Kai Farsund.

For Exempel?

Gertrud.

— Tro paa, at man skal være brav og god og hjælpsom, holde sine Løfter . . . Alt det, som Vorherre lærer os. (Hastig) De tror jo dog paa ham, ikkesandt?

Kai Farsund
(tørt).

Jeg tror paa Velasquez, paa Rembrandt — naar jeg endelig skal katekiseres.

Gertrud
(tøvende, lidt usikker).

Er det Afguder?

Kai Farsund.

Det er Guder — for mig.

Gertrud
(i Tanker).

Der er kun en. (Til Farsund) De er et farligt Menneske.

Kai Farsund.

Jeg er et Menneske. Som Menneske er jeg Kunstner, som Kunstner hører jeg vor Tid til — den allerseneste. Den har ikke megen Trang til Guder; jeg har endda beholdt nogle af de gamle. Hvorfor gør De mig til et farligt Menneske?

Gertrud.

Og Deres Samvittighed?

Kai Farsund.

Hvad forstaar De ved Samvittighed?

Gertrud.

Den Stemme, som kalder paa Dem i de afgørende Øjeblikke —

Kai Farsund.

De afgørende Øjeblikke ere for mig de, hvori jeg med al min Vilje og Flid kaster mig over et nyt Arbejde. Om jeg af yderste Evne bestræbte mig for at blive det braveste Menneske — i Deres Forstand — og forsømte min Kunst, saa vilde min Samvittighed have Ret til at anklage mig. Det daarligste, en Maler kan gøre — næst efter at stjæle Sølvskeer — det er at være en daarlig Maler. Dér har De min Samvittighed.

Gertrud
(rejser sig).
Fy, jeg kan i Grunden ikke lide Dem.

Kai Farsund.
Tvertimod; Gertrud . . .
(vil tage hendes Haand.)

Madam Røntved
(i Døren).
Gertrud — Gertrud!
(Gertrud ind; Døren lukkes.)

Dr. Farsund
(paa Stentrappen; han har hørt Gertruds sidste Replik).
Kai, — et Ord!
(gaar ned og hen imod ham).

Kai Farsund.
(Da Gertrud er løbet ind, har han med et Skuldertræk drejet sig om forat gaa; han vender atter:)
Naa?

Dr. Farsund.
Lov mig en Ting paa Forhaand!

Kai Farsund
(tøvende).
Paa Forhaand? — det er meget forlangt.

Dr. Farsund.
Det er sjeldent at jeg beder dig. Jeg vil ikke minde om, at jeg hjalp dig frem efter ringe Evne, da vi begge var bleven forældreløse. (Hurtig og undskyldende) Senere har du klaret dig smukt, — jeg véd det . . .

Kai Farsund
(bider sig i Læben).

Det er sandt. — Jeg lover.

Dr. Farsund.

Det er — (peger over Skuldren) Gertrud . . .

Kai Farsund
(koldt).

Nuvel?

Dr. Farsund.

Jeg følger med Madam Røntved op til hendes Gaard i Landsognet; maaske kommer vi først tilbage inat — maaske imorgen. Hun har Tiltro til mine faa medicinske Kundskaber for en Syg, en gammel paalidelig Røgter, — hvem jeg i det mindste kan lindre hans sidste Timer. Mens vi er borte . . .

Kai Farsund.

Gaar Frieriet for sig —

Dr. Farsund.

Du véd . . .?

Kai Farsund.

Jeg gør mine Slutninger.

Dr. Farsund.

Jeg behøver ikke at sige mere. Svend kommer iaften, og saa . . . (holder inde).

Kai Farsund
(ser paa ham, lukker Skitsebogen op, blader i den, og ser atter paa ham.)

Dr. Farsund
(lidt tøvende).

Ikkesandt? vi haaber, at det er det rette. Disse to Mennesker have været bestemte for hinanden fra Barndommen; vi ønsker at de ogsaa finder hinanden.

Kai Farsund
(stadig seende i Bogen).

Altsaa: vi haaber. — Haaber vi virkelig?

Dr. Farsund
(med tilbagetrængt Bevægelse).

Kai! — Vi har omgaaedes hende her, beggeto. Hun maatte nødigt have taget Skade i sin Oprindelighed. Jeg for mit Vedkommende har vogtet nøje over, hvad jeg talte til hende om, selv naar vi talte mindst tilbageholdent. Har du været ligesaa varsom . . .?

Kai Farsund
(tier; ser op).

Dette er Inkvisition.

Dr. Farsund
(lægger Haanden paa hans Arm).

Jeg taler til det bedste i dig. Som Videnskabsmand har jeg maaske min Livsanskuelse nok saa færdig som du. Men jeg vilde aldrig kaste en Tvivl ind i en Sjæl, som jeg ikke kunde vaage over hver Dag — med Retten til at dele min Tro og min Anskuelse.

Kai Farsund
(med en Grimace).

Jeg maa sige, jeg troede halvvejs at du havde benyttet din Tid. Det er maaske derfor, at jeg ikke har benyttet min.

Dr. Farsund
(mild, alvorlig).

Du er ung nok til altid at tænke paa at erobre. Jeg er i den Alder, hvor man tænker paa at modtage en Gave — og saa svare til den. Gaven er ikke bleven mig budt; der er en Anden, som har ældre og større Fordringer. Jeg viger.

Kai Farsund
(mumler).

Nar. (højt) Idealist.

Dr. Farsund
(smiler).

Du tror at afgøre det med et Ord. (Slaar ham paa Skuldren) Forskellen mellem os afgøres ikke saa let.

Kai Farsund
(koldt).

Og det Løfte, du tog af mig —?

Dr. Farsund.

At du ikke hindrer de To i deres Møde; — at du ikke taler med Gertrud forinden.

Kai Farsund
(tænker efter).

Er det Alt?

Dr. Farsund.

Ja.

Kai Farsund.

Du har mit Ord.

Dr. Farsund
(slaar over i en lettere Tone).

Lad os tale om noget andet. Du rejser snart, synes jeg du sagde imorges?

Kai Farsund.

Jeg er færdig her om en Dags Tid eller to.

Dr. Farsund.

Og jeg kunde gerne slaa Rod her for bestandig.

Kai Farsund.

Ja — det er Forskellen.

Dr. Farsund.

Vil du tage et Brev med til vor Departements-Onkel, som du kalder ham. Og muligvis . . . Har du noget særligt imod paa mine Vegne at gaa til Ministeren?

Kai Farsund.

Jeg har ikke særligt mere imod Ministeren, end imod de fleste andre Mennesker. Det er vel Tage Stævns Sag?

Dr. Farsund.

Ja. Han er meget forurettet.

Kai Farsund.

De fleste Mennesker ere forurettede.

Dr. Farsund.

Han maa have Æresoprejsning, og han maa have sit Kors. Kunde han øve en rask Daad imens, saa var begge Dele ham sikre.

Kai Farsund.

For mig gerne. — Du udvider ellers Bedriften: Fiskedoktor, Menneskedoktor, Sagfører —

Dr. Farsund
(smilende).

Den, som vil virke for Folket, maa nuomstunder være lidt af alt.

Kai Farsund.

Hvorfor saa ikke Rigsdagsmand?

Dr. Farsund.

Nej stop! Det er at tage Parti. Og Partiet binder.

Kai Farsund.

Unægteligt. Her har du frie Hænder. — Tænker du virkelig paa at blive her længe? Høsten er jo allerede for Døren . . .

Dr. Farsund.

Jeg blev gerne Vintren over med. Folkene har Tillid til mig og jeg holder af dem. Mine Undersøgelser af Strømmene er langtfra endt, og mine Skrabninger ligesaalidt.

Kai Farsund.

Du er en halv Fisker; hjemmevant i Sydvest og Oliebuxer — maaske ogsaa i Skraatobak. Det hører jo med til Kostumet.

Dr. Farsund
(ler).

Apropos Kostumet. Har du ikke set Tosse-Karen?

Kai Farsund.

Jeg har aldrig haft den Ære, mig bevidst.

Dr. Farsund.

Ikke? Naa ja, hun hører til i Nabosognet, men kommer her af og til; Fiskerne siger: imod daarligt Vejr.

Kai Farsund.

Et Kvindemenneske?

Dr. Farsund.

En ulykkelig Kvinde.

Kai Farsund.

Ung? — gammel? — grim? — er hun meget grim?

Dr. Farsund.

Hun er ung endnu og meget karakteristisk. Jeg har ved Aftentider mødt hende paa Stranden; hun er ligesom en Legemliggørelse af dens Sørgelighed og Vildhed — et Stykke Poesi, der er skyllet op fra Havet og gaar omkring som Genfærdet af en død Menneskeforstand.

Kai Farsund
(med en ironisk Grimace).

Hu ha — »et Stykke opskyllet Poesi« — saa kan jeg vist ikke bruge hende.

Dr. Farsund.

Ja, se nu først.

Kai Farsund.

Det plejer jeg at gøre.

Kure Simonsen

(kommer frem bag Redningshuset og henimod dem).

Nu holder Madam Røntved derude og knalder med Pisken.

Dr. Farsund.

Vi er altsaa enige? — Farvel.

(løber op).

Kai Farsund

(tørt).

Farvel. Og til Lykke med Kuren!

Kure Simonsen

(svarer).

Jo; her er jeg.

Kai Farsund

(seende efter Doktoren).

Saa han bliver her længe. — Skulde han være en Filur, min ædle Halvbroder? (trækker paa Skuldrene) Nej, han er en Fantast. Han gifter sig med en eller anden Enke efter en Redningsmand med mange smaa Redningsfolk i Oliebuxer at forsørge.

Kure

(paa Siden af ham).

Der var et Ord, jeg gerne vilde snakke med Dem.

Kai Farsund.

Vil du ogsaa tage Løfter af mig?

Kure.

Hvadbehager?

Kai Farsund.

Lad os sætte os — hvis det er et langt Ord.

Kure
(staaende).

Jeg skal nok gøre Enden kort. Ser De, Farsund —

Kai Farsund
(siddende).

Hr. Farsund!

Kure.

Hvadbehager?

Kai Farsund.

Ingenting. Videre.

Kure
(rømmer sig)

De kender jo nok Birthe, den Pige, som tjener ved Røntved?

Kai Farsund.

Det er en køn Pige.

Kure.

Hun er køn nok. Hun har et godt Øje til Dem.

Kai Farsund.

Virkelig?

Kure.

Det skal hun nu ha' Lov til. Men kunde De ikke forhjælpe mig, saa at hun tog det overtvært og bestemte sig?

Kai Farsund
(ler).

For mig?

Kure
(godmodig).

Nej for mig s'gu. — Hun paastaar at De kunde faa Folk til at gøre, hvad det skulde være.

Kai Farsund.

Meget smigrende. — Har du ikke været der paa Frieri?

Kure.

Frieri har vi drevet længe nok; nu skulde vi se at faa Bryllup bestemt. Skaden er bare, at Madam Røntved ikke kan lide mig og holder Birthe borte fra mig.

Kai Farsund.

Hvad har du gjort Madam Røntved?

Kure.

Ingenting, hverken ondt eller godt. Den afdøde Lodsoldermand og min Fa'r havde en Strid sammen, og den har Enken ført over paa mig; — for skrap er hun.

Kai Farsund.

En Strid?

Kure.

Over Jens Signes Søn, Svend, som afdøde Jan Røntved gjorde saa meget af, og Konen med. Men forinden havde Lodsoldermanden i Vidners Nærværelse givet min Fa'r sit Løfte, at jeg skulde giftes med Gertrud.

Kai Farsund.

Naa; — der er mange om Buddet.

Kure.

For min Part, saa takker jeg.

Kai Farsund.

Gertrud er en smuk Pige.

Kure.

Jamen hun er ikke Birthe.

Kai Farsund.

Nej — unægtelig.

Kure.

Hun er kommen af det samme, som vi andre. Men det ligger nu til den Familje at føle sig stor. Naar man gaar ved Siden af hende, saa er det som hun paa en Gang — Pst! — fløj bort og var væk i Luften.

Kai Farsund.

Saa?

Kure.

Jeg skal nok vogte mig. Og jeg vil ikke sige at Svends Friervej er bestrøet med Tulipaner eller Lavendeler.

Kai Farsund.

Ikke det?

Kure.

De har været Go'evenner fra Præstens af; saa kom der Ugreje imellem dem; saa tog han tilsøs, og nu véd jeg ikke, hvordan de har det — (kniber det ene Øje til) Kanske De véd det, Farsund . . .?

Kai Farsund.

Hr. Farsund —

Kure.

Om Forladelse: Hr. Farsund.

Kai Farsund.

Jeg véd Ingenting. — Men naar Madam Røntved lod dig og Birthe komme sammen, saa faldt derved din Fordring paa Gertrud, og saa kunde hun faa Svend.

Kure.

Ja. Men saa vilde Folk sige, at de hos Røntveds lavede Partiet istand mellem mig og Birthe, for at dække Lodsoldermandens Brud paa hans Ord. Heller ikke vil Madam Røntved tvinge Gertrud paa Svend — for Pigebarnet la'r sig aldrig tvinge til noget. Og saa længe de To gaar og har deres Redskaber i Uorden, saa vil Madam Røntved nu slet ikke have at to andre Mennesker maa faa deres Grejer i Orden.

Kai Farsund.

I Folk her er ligesaa sejge og stive, som den Marehalm, der gror paa jeres Klitter. Jeg

véd virkelig ikke, hvad jeg skal gøre for dig —

Kure.

Jamen det véd jeg.

Kai Farsund.

(ler).

Det er en anden Sag. Saa bliver det nemmere.

Kure.

Madam Røntved er borte iaften. Op i Kroen tør jeg ikke gaa; for dér passer Sidsel — den anden Pige — paa. Nu kunde De saadan tale med Birthe, — og bede hende vente mig her paa Pladsen, naar Skumringen kommer. Naar vi først tilgavns er enige om Tingene, saa gør vi, hvad vi vil.

Kai Farsund.

Ja gør I kun det.

Kure

(kniber Øjet til).

Tak! — De kan godt — forstaar De — ta hende lidt om Livet . . .

Kai Farsund.

Ja Tak —

Kure.

— Men hvad skal jeg gøre for Dem til Gengæld?

Kai Farsund.

Aa . . .

Kure.

Nu har jeg det. De skal ha' Lov til at spille paa min Harmonika — lige saa tidt De lyster.

Kai Farsund.

Tak.

Kure.

Farvel.

Kai Farsund.

Farvel saa længe.

(Kure gaar.)

Jeg bliver *deus ex machina.* (Tænker efter) Iaften — begge Parrene; — og jeg skal være Blindemand; — (Bevæger Haanden frem og tilbage) Naar man kunde — uden selv at sige noget — faa den ene Part til at fordærve Spillet for den anden . . . (rejser sig) Der er en Mulighed. — Hvad skal jeg saa bestille i Mellemtiden? — Spise til Middag — og saa drikke Bourgogne? — Det er lidt for tidligt endnu. Havde man blot en Model (ler hen for sig) — en af de grimme.

(Ole kommer ned ad Stentrappen med nogle Glas.)

Ole! — Dér har vi jo min Model. Staa et Øjeblik stille Ole, og sæt Glassene fra dig.

Ole.

Skal jeg først staa stille, eller først sætte Glassene?

Kai Farsund

(ler).

Sæt først Glassene! Det er mærkeligt, at jeg endnu ikke er faldet paa at tegne dig.

Ole.

Jeg er ganske præcis af den samme Mening.

Kai Farsund.

Du er en Vismand. Kom lidt nærmere, og staa saa stille.

Ole

(sætter sit Ansigt i Lave).

Vil De tegne mig af?

Kai Farsund

(nikker).

Ole.

Hvormeget gi'er De for det?

Kai Farsund.

Aha! Du kender allerede Modellernes Stikord.

Ole.

Det er det samme: Jeg skal staa for Dem saa længe, De vil — naar De vil gøre mig en Tjeneste . . .

Kai Farsund.

Skal jeg maaske fri for dig . . .?

Ole.

Naar De har gjort mig færdig, saa skal De bare hænge mig op i Madam Røntveds Storstue, saa at hun kan se paa mig hver Dag. Det er umuligt andet end at hun saa maa gi' sig tilsidst.

Kai Farsund

(tegner).

— Saadan som det gaar i de kønne Romaner?

Ole.

Det véd jeg ikke noget om. Jeg véd bare, at Fruentimmer er Fruentimmer —

Kai Farsund
(tegner).

Man skal være sejg? —

Ole.

Hovedsagen! Nu skal De faa hele Ramsen om Madam Røntved og mig. Dengang da vi begge to vare unge, og der ingen Lodsoldermand var i Farvandet endnu, saa er det en Dag at jeg tilfældigvis kommer gaaende Nord ude om Byen, og der ser jeg et Pigebarn . . .

(medens Ole snakker og Farsund tegner, falder Tæppet).

Mellemspil i Orkestret.

Havet har mange Tunger,
fører et eget, skiftende Sprog,
taler af fulde Lunger,
dæmper sig, kritisk og klog,
lægger sig ud i det Djærve,
sætter saa Fløjten for Mund
og søger for Eros at hværve
sig Hjærter i Skumringens Stund.

Hun, Afrodite, derude
skikker med Orlov sin Søn iland,
Dreng paa Nautilens Skude,
en Skælm af saa fin Forstand;
han synger, den Skælm, efter Noder
og improviserer dertil —
hans egen havfødte Moder
ham lærte det farlige Spil.

Hvor Hjærtet drømmer derinde
og har ej, uskyldigt, for Døren sat Vagt,
vil Spillet en Genlyd finde
ved Tonernes sejrende Magt;
da styrer Gudinden med Følge
sin Kurs efter Sangerens Spor —
kun Stormens almægtige Bølge
kan bryde det sejrende Kor.

Hvor Hjærtet ej plejer at drømme,
hvor Tvende vil træde den sindige Gang
foruden Bejlerord ømme
sammen den Tid saa lang:
dér vender dem Eros Ryggen
og alle de praktiske Bud
om Arbejd i Kammers og Køkken —
han er den bevingede Gud.

Hvor Hjærtet hildes i Taager
og kæmper fortvivlet den Synkendes Kamp,
som Vraget, omflagret af Maager,
paa Stranden i Havrøgens Damp:
dér lyder i Offrets Klage,
i Skriget til Braadsøens Takt,
i Strandbreddens Vanvids-Sage
en Hymne til Eros' Magt.

Havet har mange Tunger,
Talen er bly, forstyrret og klog,
stundom af fulde Lunger,
stundom et hviskende Sprog;
Havet har Hang til det Djærve,
Havet, med Lur for Mund,
søger sig Hjærter at hværve
for Livet i Nødens Stund.

ANDEN HANDLING.

(Ude over Klitten og Stranden ser man de sidste rødlige Lys fra Solen. Havet ligger roligt, graat violet nærmest ved Land, længer ude dybt ultramarin; over Revlerne en svag Dønning. I Horisonten en begyndende Skybanke, som efterhaanden hæver sig og bringer Skumring, medens Handlingen skrider frem.

Fiskerne, med *Jens Brotten* i Spidsen, har kørt Redningsbaaden ind i Huset. Idet Tæppet gaar op, ser man Agterstævnen glide ind gennem den aabentstaaende Port. Jens Brotten har Nøglerne og lukker. Man vexler nogle Ord indbyrdes, og Fiskerne med Jens Brotten gaar. *Kure* er bleven til sidst. *Kai Farsund* har staaet oppe ved den gamle Baad og iagttaget.)

Kure

(slaar et lille Slag paa den lukkede Port).

Staa nu dér du; — det varer vel noget, inden du skal bruges — saa fin, som du er.

(Med et Vink op til Farsund; lidt dæmpet)

Har De prajet Birthe?

Kai Farsund.

Jeg fik ikke Lejlighed derinde. Sidsel vartede op.

Kure.

Madam Røntved er durkdreven. — Glem det ikke; — det bliver snart mørkt.

Kai Farsund.

Vær rolig!

(Kure gaar. Farsund ned, sætter sig paa Bænken, hvor han har en Bourgogneflaske og et Glas staaende. Skænker og nipper:)

Hvad er en Kunstner? En født Kronprins, som aldrig kommer til at arve Land og Rige. I Virkeligheden vilde vi ikke nøjes med at succedere nogen ringere, end Vorherre. — Og han lever evigt. (nipper)

Og dog ville vi ikke bytte vor Førstefødselsret selv for det solideste Fad Linser. Gør vi det, saa er vi ikke Kunstnere. Og saa er den Tale overflødig.

Bourgogne; — Strandingsvin. Den bør nydes langsomt — og i godt Selskab. Jeg har for Øjeblikket intet bedre end mit eget.

Skaal Kai Farsund! Du har været flittig denne Sommer. Jeg er tilfreds med dig, som du er. Det vil ikke sige saa lidt. (nipper) De langhaarede, naive Kunstneres Dage er forbi. Møder vi saadan en i Livet, saa sender vi ham til Balletten. Træffer vi ham paa Scenen, saa kendes vi ikke ved ham. En Maler nuomstunder gaar med samme Flipper, som en Kontorchef, og lader sig studse som en Artilleriofficer. (tager Hatten af og føler paa Haaret) Det er blevet lidt for

langt; — jeg er bleven lidt for blød. Jeg trænger til at komme til Byen og rejse Børster.

Og saa er her dog saa smukt. — Leve Naturen! — med Bourgognevin til:

Skænk Øl for den tørstende, trætte Plebejer,
Champagne for Taaben, som Elskov betaler;
giv Oldingen Portvin, Patienten Tokaier,
Bourgogne for mig — jeg er ung, jeg er Maler!

Hvor har jeg det fra? — Ligemeget: Vinen er god. (drikker)

Birthe

(er kommen ud paa Stentrappen med en Spand i Haanden; gaar ned til Brønden og løfter Dækslet).

Nej dog! Hr. Farsund sidder ganske alene og drikker med sig selv.

Kai Farsund.

Jeg ventede paa Selskab. Lad Vand være Vand, og kom her, Birthe! (rækker Glasset frem)

Birthe

lader Spanden staa, kommer lidt nærmere, med Baadshagen i Haanden).

(uden at tage imod Glasset) Den er jo ganske sort i Kuløren. Det er maaske Præstevin?

Kai Farsund.

Det Indfald fortjente Du Syndsforladelse for.

Birthe

(koket).

Hvis jeg havde en Synd, og hvis jeg vilde bekende den, saa skulde jeg da ikke lide at staa aaben Skrifte her.

Kai Farsund.

Nej fy! (aabner sin Jakke) Her er min Kaabe — Kærlighedens Kaabe. Jeg kan skrifte dig under den.

Birthe

(gaar tilbage til Spanden og trækker op. Under dette vender hun sig og ser mod Bænken).

Jeg tror, at jeg kunde faa Lyst til at gaa baade til Altergang og Skriftemaal hos Dem. Hvis De var en af vore egne, saa kunde De snart faa det med os alle, som De havde Lyst.

Kai Farsund.

Netop som Kure Simonsen siger. Ja — det er fristende; men jeg vil være tro imod mit Mandat — som Politikerne siger.

Birthe

(lægger Baadshagen).

Nu forstaar jeg Dem slet ikke. Og naar man ikke forstaar saadan en Herre, saa er det fordi han begynder at gøre Nar. (vil gaa)

Kai Farsund.

Tilgiv, Rebekka ved Brønden! — Jeg sidder her som en Alvorsmand, som Eleaser.

Birthe.

Ja saa Farvel.

Kai Farsund

(hurtig).

Nej, bliv lidt, Birthe. Kure, som nu saa

længe har kuret til dig, han venter dig her udenfor, saa snart Mørket falder. Han vil gøre dig til Madam, naar du bare selv vil. Han er frygtelig opsat paa at faa en Forklaring — inden Madam Røntved kommer hjem igen.

Birthe
(ser paa ham).

Har Kure bedt Dem om at sige mig det?

Kai Farsund.

Ja saadan omtrent var det . . .

Birthe
(ser til Siden).

Eller er det maaske Dem selv, som vil komme —?

Kai Farsund
(hen til hende).

Din lille Gavstrik . . .

Birthe
(stænker Vand paa ham af Spanden).

Ha ha. (op ad Trappen; vender sig).

Kai Farsund
(nede).

Hør, Birthe . . .

Birthe
(lidt alvorligere).

Jeg tror selv, det er paa Tiden at jeg faar Sagen i Orden. (ind)

Kai Farsund.

Jeg ogsaa — unægtelig. (børster sig)

Tosse-Karen

(staar bagved ham. Hun er kommen ned oppe fra den modsatte Side, bagom den gamle Baad. Hun har et falmet, rødt Shal over Hovedet; langt, askeblond Haar; i Haanden en Lygte, som ikke er tændt, og en lille Spade).

Godaften, smukke Herre. Godaften — Guds Velsignelse — hi hi.

Kai Farsund

(har vendt sig og betragter hende).

Formodenlig Tosse-Karen — hvad?

Tosse-Karen.

Hi hi. Tosse-Karen er ikke saa tosset endda.

Kai Farsund.

Det plejer de Tossede i Reglen ikke at være.

Tosse-Karen

(med en Gestus efter Birthe).

Hun dér . . . hun har røde Haar og en hvid Hals —

Kai Farsund.

Etcetera. Hvis hun nedringede sig, som Damerne i Byen, og hvis hun bar Klæderne saa stramme, saa vilde jeg kunne sige endnu mere. — Jeg vil sige dig, at du kunde skræmme Folk i Mørke.

Tosse-Karen.

Guds Velsignelse — og Retfærdighed. Retfærdige maa vi være. Faar jeg lidt til Brød og Brændevin? (strækker Haanden ud)

Kai Farsund
(giver hende).

Femogtyve Øre til Brød, og ti Øre til Brændevin. Tag ikke fejl!

Tosse-Karen
(sætter sig, krammer en stor Lomme ud af sit Skørt, hvoraf hun tager forskellige Ting; først et Tørklæde:)

Nu gemmer vi de smukke Penge — og slaar Knude for. Av, der stak jeg mig paa Naalen. Det er Naalen til at sy Hjærterne sammen med. De skilte Hjærter. Hvordan staar det med jeres . . .?

Kai Farsund.

Tak, det behøver ikke kunstig Hjælp endnu. (bortvendt) Glade Mennesker, og gale Mennesker: — Naar man lægger en god Vilje imellem, saa kan man gøre hinanden Visit.

Tosse-Karen
(holder et Marehalm-Ax ivejret).

Hvad er dette?

Kai Farsund.

Lad os gætte galt, saa bliver det nok rigtigt. Det er en Spinderok.

Tosse-Karen.

Det er et Rug-Ax.

Kai Farsund.

Saa nær ved; — det var mærkeligt.

Tosse-Karen.

Og hvad er det sorte Støv herpaa?

Kai Farsund.

Snustobak.

Tosse-Karen.

Nej, kønne Herre. Det er Meldrøje. Det skal gemmes til Smaapigerne.

Kai Farsund.

Gem bare.

TosseKaren.

Se her! (hun tager en lang Strimmel Papir frem) Hi hi. Kan I nok læse Skrift?

Kai Farsund.

Naar det ikke er Arabisk. Kom med det. En Kærlighedsvise, — en af dem paa syvogtredve Vers. Den bliver for lang.

Tosse-Karen
(vil tage den igen).

Den er meget længer.

Kai Farsund.

Nej lad mig se. (læser)

Dit Hjærte ligner jeg ved Sne,
som falder i April;
nu sejler jeg, saa kan du le
saa meget som du vil.

Følg med mig ned til Stranden blaa,
dér skal du Skuden se,
Ligkisten min den skal du se
med Flag og Vimpel paa.

Tosse-Karen
(snapper Papiret).

Nej, Rasmus, du synger daarligt.

Kai Farsund.

Allerede Du's?

Tosse-Karen.

Saadan skal du synge.

(Hun svinger med Papiret, som med en Fane, og synger:)

Dengang jeg var etogtyve Aar
fik jeg en Sorrig stor . . . (standser)

Det fik jeg Brev og Segl paa; og her er Signetet, om Ingen vil tro mig.

(gemmer Papiret og holder en Genstand op imod ham)

Kai Farsund
(tager den).

Hvad er det? En Violrod med en Guldring om? — (lugter til den) Pyh! den lugter ikke appetitlig.

Tosse-Karen.

Ha ha. Retfærdighed — vi maa være retfærdige. Det er den døde Mands Finger.

Kai Farsund.

Tak! (giver hende den hurtigt) Man maa ikke flytte Tingene fra deres Plads i Musæet.

Tosse-Karen.

Den brænder ikke. Den har ligget længe i Vandet — aa saa længe. Lige fra jeg var etogtyve Aar — og nu er jeg tre hundrede og femogtreds. Er det ikke sandt?

Kai Farsund.

Damer over Etogtyve har ingen Alder. De kunde bestemt endnu gøre en Strandvasker lykkelig. Jeg har kendt Hædersmænd, der lugtede lige saa ilde, som den dér — og som blev plejet ømt af en kærlig Mage. Il n'y a pas des monstres pour les femmes.

Tosse-Karen

(rejser sig og vrænger efter ham).

Rab — rab — rab. Men I maa ikke sige det til Nogen — vel, kønne Herre?

Kai Farsund.

Den dybeste Tavshed forsikres.

Tosse-Karen.

Jeg skal fortælle; — hør efter.

(Hun gaar omkring med Lygten, som om hun søgte efter noget; gør et Spadestik, dækker til igen; kommer tilbage, hvisker først, derpaa hæves Stemmen efterhaanden.)

Kender I Stranden? I skulde dog kende den,
Sandvej og Vandvej og Luftvej og Vrag,
Havet kan hule den, Solen kan brænde den:
Stranden blir Strand til den yderste Dag.
Hvor da? Dér ligger den —
nej, det er Revlevand;
tag den i Kikkerten —
hej. den blev Flyvesand.
Ser du den Troldkarl med Melsæk paa Skuldrene?
Melet det fyger, saa fort, som det kan,
medens han barbenet, bandende, buldrende
stryger afsted over Klitternes Rand.

Troldkarl, Troldkarl, saa' du ham ej? —
det var Rasmus paa Heden, som bejled til mig.

De Store har nemt ved at tækkes en Pige:
Kispus, Kispus! Katten er kommen.
Bliver der Barn, det har intet at sige:
Store Kren Madvom har Penge paa Lommen.
Fattig Per Rasmus maa tjene for Føden,
hej, hvem betaler saa Barselgrøden?
Stranden, Stranden, Stranden betaler;
det Gulduhr er værd mangen Speciesdaler!

Den Strandvasker laa der, saa stum og saa stiv,
vi rulled og gned ham, indtil der kom Liv;
han sukked saa dybt — nej Snak, det var Blæsten.
Rasmus, hvad føler du efter i Vesten?
Rasmus, du kommer saavist i Fortræd! —

Hans Uhr var af Guld, der var Kæde ved.

Vi drog ham derind under Brinkens Rand;
der faldt paa hans Mund saa mange Læs Sand;
død var den Døde, og Uhret var vort —

saa trak de Per Rasmus i Haandjærn bort.

(Hun gaar omkring med Lygten lavt ved Jorden)

Jeg søger ham aarle, jeg søger ham silde,
jeg søger ham mest, naar de Nætter blir vilde;

jeg fik ham en stormende Kvæld i min Vold,
men Rasmus han var mig saa isende kold,
hans Ansigt kunde jeg ikke kende,
derpaa havde Fiskenes Tænder gjort Ende, —
saa skubbed jeg ud ham igen, hvor han laa:
hans Ring og hans Finger, dem lod han mig faa.

(stigende i Stemmen)

Der er Morild i Vandet, det blusser, det skinner,
der er Roser over den Dødes Kinder.
Sig mig, hvorfor vil du ræddes for mig? —
Rasmus, jeg var dog med Barn ved dig!

(Hun hæver Lygten, stirrer paa Farsund, og tager ham ved Armen)

Kai Farsund
(ryster hende af sig).

Nej, Tampen brænder ikke den Gang. — For at De ikke skal tage fejl igen, min Naadige, saa — se her er Fyrstikker. (rækker hende en Æske) For ti Aar siden kunde jeg have gjort et Billede af dig. Hvem vil nu tro paa den Naturalisme?

Tosse-Karen.

Er det ikke dig? — Nej, det er ikke dig. Guds Velsignelse. Nu ser jeg, hvem den kønne Herre er.

Kai Farsund.

Nu da?

Tosse-Karen.

I er vor nye Præst.

Kai Farsund
(ler).

Tosse-Karen.

Han faar dem alle til at græde.

Kai Farsund
(trækker lidt paa det).

Ja saa?

Tosse-Karen.

Men jeg vil bede Jer om noget: naar I rækker den ene Haand til Tag, at I ikke strækker den anden til Slag. I er en stærke, medens vi andre ere smaa og værgeløse. Har De plukket mange Taalmodighedsblomster? Maaske en stor Buket. Glem ikke at sætte den i frisk Vand; De véd, af Troens Kilde helst.

Svend
(kommer ind bagom Haven).

Hvad er det? — Karen. — Bort med dig, dit Spøgelse.

Tosse-Karen.

Retfærdighed — Alles Retfærdighed.

Svend.

Javist. Gaa sin Vej. (Tosse Karen ud)

Kai Farsund
(lidt drillende).

Du skøtter nok ikke om Dameselskab?

Svend
(kort).

Dersom De kalder det for Dameselskab . .

Kai Farsund.

Jeg har haft en meget interessant Underholdning.

Svend.

De er ikke Fisker.

Kai Farsund.

Unægteligt.

Svend.

Der kommer altid ondt Vejr efter hende.

Kai Farsund.

Virkelig? — Det er endnu mere interessant.

Svend.

Aa ja . . . for dem, som kun skal se derpaa.

Kai Farsund.

I er lidt haarde her.

Svend
(tier).

Kai Farsund.

Men — jeg er sandsynligvis til Ulejlighed. (viser paa Bourgognen) Hvis dit Humør — som det synes mig — trænger til Støtte . . .

Svend.

Tak, jeg trænger kun til at være alene her paa Pladsen.

Kai Farsund.

Intet er lettere; — nu gaar jeg. (Smilende, rækker Haanden ud) Svend; god Lykke!

Svend
tøvende, derpaa ligefrem).

Vidste jeg blot, at De ikke gjorde Nar . . .
(rækker ham Haanden).

Kai Farsund.

Jeg?

Svend.

Ligestrax kunde jeg saa godt lide Dem. Der sidder et Ansigt paa Dem, som om De alligevel var en af vore, men bare ikke vilde være ved det —

Kai Farsund.

Vi var alle ens engang — før Syndefaldet. Saa blev de skikkelige Mennesker paa Landet og ved Vandet; men Kains Slægt gik til de store Byer.

Svend.

Nu er De der igen . . . Hør, Hr. Farsund; det kan være det samme med mig — men det er Synd, at De har gjort Pigebarnet ør i Hovedet.

Kai Farsund.

Jeg? — hvem?

Svend.

Gertrud . . . De eller Deres Bro'r. Enhver af dem har sin Manér. Og hvad mener De saa med det? —

Kai Farsund.

Jeg mener, at nu gaar jeg, og overlader dig Valpladsen, Svend. Lige Børn lege bedst. (Nikker smilende) Farvel — saa længe. (ud)

Svend

(ser et Øjeblik efter ham, fejer derpaa Flaske og Glas ned ad Bænken).

Vi vil ta' et Livtag om det — ja vi vil. (Faar Øje paa Gertrud, der kommer ud paa Stentrappen) Der er hun! — nu skal vi være rolige.

Gertrud

(efter at have betænkt sig et Øjeblik deroppe paa Trappen, ned, og lige hen imod ham).

Vi vil snakke sammen her udenfor, ikke sandt? Der bliver skummelt inde i Stuen.

Svend.

Ja vi vil, Gertrud.

(De sætter sig paa den Bænk, der er nærmest den gamle Baad.)

Gertrud

(lægger Hænderne sammen i Skødet).

Vil du begynde, Svend?

Svend.

Jeg vil begynde, naar du vil love mig, at vi ikke skal begynde, hvor vi slap sidst —

Gertrud.

— med at være uenige? Nej, vi vil ikke være uenige.

Svend.

For jeg har ondt ved at faa frem, hvad jeg netop vil sige. Stundom siger jeg for lidt —

Gertrud.

Og stundom for meget —. (hurtig) Nej jeg mente ikke . . .

Svend
(ser paa hende).

Ja se nu . . .

Gertrud
(tager hans Haand og slipper den igen)

Vist ikke nej. Vi er ganske rolige — nu er vi ganske rolige.

Svend.

Javel da. (ser ned) Vi var saa gode Venner da vi var smaa. Vi holdt meget af hinanden, da vi voxede til. (ser paa hende) Sig mig, holder vi ikke ogsaa af hinanden nu — for saa er jo egenlig Alting sagt?

Gertrud.

Sig mig: da du nu var paa din sidste lange Rejse, tænkte du saa bestandig paa mig?

Svend.

Ja.

Gertrud.

Glemte du mig slet ikke — ikke et Øjeblik?

Svend
(tier).

Gertrud.

Vi skal jo baade være rolige — og ærlige, ikkesandt?

Svend.

Naar du spørger mig saadan, saa vil jeg svare dig: Jo, der var et Øjeblik — vi havde

ikke været i Havn paa fem Maaneder — saa kom jeg med en Kammerat hen et Sted, hvor der var Dans og Vin — og dér glemte jeg dig et Øjeblik — fordi jeg havde længtes saa ubeskriveligt efter dig.

Gertrud
(i Tanker).

— fordi du havde længtes saa ubeskriveligt! . . .

Svend.

Det var den eneste Gang i de fire Aar, jeg har faret tilsøs. Det har naget mig, men — sandt er det.

Gertrud.

I Grunden kan jeg ikke være vred — og dog kan jeg ikke taale at tænke derpaa. For, hvad der er Ret for den Ene, maa ogsaa være Ret for den Anden. Saa kunde vi ogsaa glemme Jer herhjemme, fordi vi længtes saa meget.

Svend
(dæmpet).

Ja, Gertrud; men det er dog ikke det samme. Den lange, lange Tid paa Søen — og saa havde vi for nylig været i Livsfare — og da jeg kom iland den Dag, saa var jeg ligesom ør og svimmel over at vi var bleven reddet af Orkanen; jeg kunde ha' kysset de steghede Brostene af Glæde; — jeg havde Taarer i Øjnene ved Tanken paa dig —. Saa kom de brune Piger med deres Vin — og saa . . .

Gertrud
(afbryder).

Dú maa ikke forsvare dig. Jeg vil selv tage dig i Forsvar. (roligere, eftertænkende) Jeg har ogsaa talt med Doktor Farsund derom — hvis saadan noget hændtes en Sømand, naar han var borte fra sin Kæreste eller Kone. Han talte saa mildt og forstandigt, som han altid gør. Mandfolkene — sagde han — var gjort af et andet Slags Ler, end Kvinderne; — de allerbedste af dem, de kunne bevare sig rene, som Kvinden — men man burde ikke forlange det umulige af de næstbedste — og de næstbedste det var alle brave Folk. (afbryder sig selv, hæftig) Jeg kan dog ikke taale at tænke derpaa — for saa havde vi jo ogsaa en Undskyldning.

Svend
(som før).

Nu bliver jeg jo herhjemme, Gertrud.

Gertrud.

Det sagde ogsaa Doktor Farsund: han sagde . . .

Svend
(afbryder).

Aa, Doktor Farsund —

Gertrud
(ivrig).

Han er en udmærket og god Mand; han har været mig en Ven hele denne Sommer, han har lært mig saa meget, og — (ser venligt paa ham)

Ingen har talt saa kønt om dig — (skælmsk) hvad enten du fortjente det eller ej.

Svend

(tager hendes Haand).

Aa ja, Gertrud; jeg skylder ham vistnok meget; men naar jeg saa tænker paa, hvor fin og lærd han er, og hvilken ringe og grov ung Person, jeg er, saa . . (blød) nej, du véd dog ikke, hvor meget jeg gør af dig.

Gertrud

(tager ham under Hagen og klapper hans Kind).

Gør du virkelig –? Vilde du være god imod mig?

Svend.

Gertrud?

Gertrud.

Jeg kan kun blive god ved at man er god imod mig.

Svend.

Har jeg ikke været det fra ganske lille?

Gertrud.

Jo — jo; men vi har dog haft Stridigheder. —

Svend.

Vi var To om det.

Gertrud.

Vi skal ogsaa være To om at leve Livet. Det kan vi kun, naar vi lever det i Kærlighed.

Svend.

Tvivler du paa min?

Gertrud.

Undertiden tror jeg derpaa og er glad derved; — undertiden kommer der Tanker, som . . .

Svend.

Hvad vil du med de mange Tanker? De passer ikke for vor Stand.

Gertrud
(klapper hans Kind).

Du kan maaske have Ret.

Svend
(lægger Armen om hendes Liv).

Sig mig, at du giver mig Ret til at være din eneste Ven, din Hjærtensven — og jeg skal bære dig Livet igennem paa Hænderne . . .

(Under de sidste Repliker ser man Kai Farsund oppe ved Blinde-Kristians Hus. Han kigger ned mod Gertrud og Svend, derpaa gaar han tværsover Vejen om bag Redningshuset, hvorfra han kommer tilbage med *Kure*. Han peger for denne over mod Kroen, hvorpaa han selv trækker sig tilbage. *Kure* gaar frem over mod Venstre og standser nedenfor Stentrappen.)

Kure
(dæmpet).

Birthe!

Gertrud
(til Svend).

Der er Nogen derovre. Hører du . . .?

Svend.

Ja, hvad saa?

Kure.

Birthe!

Gertrud
(til Svend).

Flyt dig fra mig, og vær stille.

Svend
(lidt skarpt).

Vi kan jo rejse os. Hvis det saa er din Doktor, eller din Maler, saa kan du bare lade mig drive af . . .

Gertrud.

Tys! nu bliver vi . . .
(de flytter sig højere op under Baaden)

Kure.

Birthe; kom ud!

Birthe
(aabner Halvdøren).

Er det dig, Kure?

Kure.

Det er mig.

Birthe.

Jamen, er du alene?

Kure.

Det ser du.

Birthe.

Er du ganske vis paa det?

Kure.

Kom bare, her er Ingen.

Birthe

(kommer ud og ser sig om, afsides:)

Nej, han er der ikke. (højt) Det er jo næsten mørkt.

Kure.

Ikke saa meget endda. Vi kan se, hvad vi siger endnu. Godaften Birthe.

Birthe

(ned, rækker ham Haanden).

Godaften da.

Kure.

Godaften. (Pause) Det er lidt underligt i Vejret!

(Det lyner langt borte.)

Birthe.

Uh! Det blir maaske Regn?

Kure.

Maaske Storm. Det er vanskeligt at sige paa den Aarsens Tid.

Birthe.

Det er maaske kun Kornmod?

Kure.

Ja maaske. (Pavse) Det er alligvel temmelig stille. (Pavse)

Birthe.

Ja saa Farvel. (vil gaa op)

Kure

(holder hende tilbage).

Hør, Birthe, kunde vi ikke blive alene paa dit Kammers?

Birthe.

Du snakker. Sidsel sidder i Køkkenet. — Er det Alt, hvad du har at sige mig?

Kure.

Du er saa grumme hastig af dig. Skal vi sidde lidt hisset paa Bænken?

Birthe.

Jeg staar godt, hvor jeg staar.

Kure.

Naa ja. (rømmer sig) Se, Birthe, det var nu den store Kærlighed, jeg har gaaet og baaret til dig saa længe. (rømmer sig)

Birthe
(tier).

Kure.

Jeg har gaaet og baaret paa den Kærlighed saa længe. Men det véd du jo? —

Birthe
(nikker langsomt).

Kure.

Saa vil vi ikke snakke derom. Men nu kommer nok Svend og Gertrud overens iaften — og saa synes jeg, at du og jeg ogsaa kunde blive samdrægtige?

Birthe
(tier).

Kure.

Hvad Birthe?

Birthe.

Hvorfor vil du ikke heller lægge an paa Gertrud — al den Stund du har det Løfte paa hende?

Kure.

Jeg siger dig, at de To kommer overens iaften. Saaledes er det blevet ordnet og arrangeret, at de skal det.

Birthe.

Jamen . . .

Kure.

Jamen jeg vil ikke ha' Gertrud; jeg vil ha' dig. Gertrud passer til Svend. Han skal nok vide at faa Krammet paa hende.

(Man hører en Bevægelse ovre fra Bænken.)

Birthe
(lytter).

Hvad var det?

Kure.

Kanske det er Vejret, som begynder. (lidt ivrigere) Ser du, Birthe: jeg har Huset histhenne. Jeg skylder ikke mere deri. Dette Foraar har der været stort Fiske og vi er kun to Mand i Jollen til at dele. Jeg tør sige, at jeg ikke viger for Nogen, hvor der skal stræbes og avanceres — ikke engang for Svend. Jeg har betalt Købmanden det sidste, der stod i Bogen for

Hamp og Kroge og Flaadholt og Linegods. Jeg har Redskaber hængende paa Loftet — ja for over tusind Kroner.

Birthe
(opmærksom).

Saa mange Penge?

Kure.

Du kan selv regne efter. Der er fire Dybvaad, hver til firsinstyve Kroner. — Har du dem?

Birthe.

Ja.

Kure.

Det gjør 320 Kroner. Ti Bakker til Torske- og Kullerfisket, hver Bakke 15 Kroner. Hvormeget gør det?

Birthe.

Femten med et Nul bagefter: — det er 150 Kroner.

Kure.

Saa er der tyve Rødspættegarn, hvert 25 Kroner . . .

Birthe
(hurtig).

Det er lige femhundred Kroner.

Kure.

Du regner godt, Birthe. Det blir Alt i Alt 970. Saa har jeg Smaat og Stort imellem hinanden til et Halvhundred. Saa er Tallet færdigt.

Birthe.

Det er meget skønt, det.

Kure.

Saa har jeg tredve Alen Hvergarn i Skabet, foruden mit eget Tøj. Og saa har jeg en Dobbeltsengs Klæder. Sengen er bestilt hos Snedkeren. Den kommer, naar du vil.

Birthe
(koket).

Nej vel?

Kure.

Jo den gør. Slaar du til?

Birthe.

Du glemmer én Ting, Kure . . .

Kure.

At du intet har til bedste? Ja men jeg vil ha' dig, for dine milde Øjnes Skyld, og saa fordi du er stærk og stout, med raske Hænder paa Skafterne. Du kan blive en Kone for en Fiskermand.

Birthe.

Du glemmer dog én Ting —

Kure.

At du har haft lidt Kæresteri hist og her? Aa hvad! De gladeste Piger giver de bedste Koner. Jeg skal nok tumle dig.

Birthe.

Du er god nok, du. Men du glemmer, at jeg er fra Landsognet. Man lærer andet Arbejde dér end i Fiskerlejet. Der er nu f. Ex. at binde et Garn . . .

Kure.

Det lader vi Fattigfolk gøre. Daglønnen er saa ringe, kun en gammel Mark.

Birthe.

Naa ja —

Kure.

Du skal blot spinde Hampen.

Birthe.

Det kan jeg. Og koge Mad —

Kure.

Maden skal du koge; men det er det mindste. Du maa bøde Garnene, naar de er istykker. Men det kan læres.

Birthe.

Er der mere?

Kure.

Naturligvis: Garnene skal gøres rene.

Birthe.

Det tænkte jeg, du gjorde?

Kure.

Hvor vil du hen! Jeg er paa Søen . . .

Birthe.

Du kommer da hjem, véd jeg.

Kure
(ler).

Lidt af og til, ja. Jeg slænger mig et Par Timer eller tre —

Birthe.

Skal vi ikke sove ordenligt?

Kure.

Jovel — Midtvinters, naar Isen ligger.

Birthe.

Og naar den ikke ligger?

Kure.

Saa er jeg paa Søen.

Birthe.

Og jeg ligger ene?

Kure.

Du ligger ikke.

Birthe.

Naa ja — sidder ene?

Kure.

Du sidder ikke. Du er i Gang med at gøre Garnene rene fra den foregaaende Dag. Det er Arbejde for det halve Døgn. De skal redes og spredes og kloves og stenes. Om Vinteren, naar jeg kommer hjem med Garnene stivfrosne, saa skal de tøes op i varmt Vand, og saa skal

Snavset pilles af dem; — det ta'r paa Hænderne, men dine Hænder er jo dygtige.

Birthe
(ser paa dem).

Aa ja; de er vant til at tage i med.

Kure.

Kulden døjer du vel ogsaa nok derude i Forstuen?

Birthe.

Det gaar vel ogsaa det; men —

Kure.

Du mener, naar Børnene kommer . . .?

Birthe
(slaar ham over Fingrene).

Kure
(ler).

En rask Fiskerkone klarer sig med Rollinger og Redskaber paa samme Tid.

Birthe

Det bliver der vel Raad for.

Kure
(ler).

Ja for Rollingerne. Naar du vil gøre dit, saa skal jeg gøre mit.

Birthe
(tager Forklædet og ruller det i Hænderne).

Du er alligevel en rask Karl, Kure.

Kure
(tager hendes Hænder ud af Forklædet.)

Mener du, Birthe? (Lægger Armen om hendes Liv.) Jeg skal nok blive god ved dig.

Birthe.

Ondskabsfuld er du jo ikke. Men naar du har været i Kælderstuen . . .?

Kure.

Jeg skal alligevel aldrig slaa dig. Om jeg puffer en Gang imellem —

Birthe.

Saa puffer jeg igen.

Kure
(ler).

Det skal du ha' et Kys for.

Birthe.

Bi lidt. Faar jeg Lov at gaa til Dans? (hurtig.) Det gør jeg da?

Kure.

Vi skal danse begge to.

Birthe.

Men jeg vil ogsaa danse med de andre.

Kure.

Ja, saa meget du lyster. Jeg er klog, jeg. Jeg har været paa Hvalfiskefangst.

Birthe.

Vil du sige dermed, at jeg er en Hvalfisk?

Kure.

En af de mindre, du. — Naar man har kastet Harpunen og truffet rigtig, saa firer man paa Linen — man bliver ved at fire. Dyret løber sig træt — og saa haler man ind.

Birthe.

Hvis Linen slipper op, og Dyret ikke er træt! —

Kure

(kysser hende).

Saa har man en Reserveline i Baghaanden. Det har enhver fornuftig Hvalfanger.

Birthe.

Lad os gaa op paa mit Kammers; for nu er vi dog enige.

Kure.

Naa? og Sidsel, som sidder i Køkkenet...?

Birthe.

Lad hende kun fortælle det til Madam Røntved. Du siger jo, at Gertrud og Svend bliver enige om det iaften?

Kure.

Det gør de — ganske sikkert.

Birthe.

Saa vil vi ogsaa være enige.

(Hun kysser ham; de gaar op.)

Gertrud

(har rejst sig og staar med Armene paa Ryggen; ser ned paa Svend, som bliver siddende:)

Du hørte det?

Svend.

Ja.

Gertrud
(med en let Dirren i Stemmen).

Det er blevet ordnet og arrangeret, at vi To skal blive enige. Forstaar du: vi skal?

Svend
(siddende, rækker Haanden frem).

Gertrud —.

Gertrud.

Og man er ganske sikker paa, at du — nok skal faa Krammet paa mig. Ikkesandt!

Svend
(tier og lægger Hænderne over Knæet).

Gertrud.

Du og Mo'r har snakket om alle disse Pligter for en Fiskers Kone; og I har fundet, at det nok lod sig gøre: jeg skulde nok underkaste mig dem. Jeg er jo ikke født i Landsognet, jeg er her fra Byen, hele min Slægt er Fiskere, selv om mine Forældre ikke har spundet Hamp og renset Garn. Ikkesandt Svend?

Svend.

Gertrud, hør nu —

Gertrud.

Det er sandt: jeg har ikke tænkt paa alle disse Ting, i det mindste ikke i den kønne Orden, som Kure Simonsen fremstillede dem. Det er

en Fejl af mig. Men véd du, hvad der er en Fejl af dig?

Svend
(stilfærdig).

Du mener, at jeg burde have talt til dig om vor Husstand . . .

Gertrud
(afbryder).

Vor . . .?

Svend
(som før).

Om hvorledes jeg tænkte at indrette Hjemmet for dig; hvor megen Hjælp, jeg vilde skaffe dig, hvordan du kunde raade for . . .

Gertrud
(afbryder).

Javist, javist. Alt dette glemte du alligevel. De To derovre maatte minde dig derom — og mig med. Hos dig var der kun skøn Tale om vor Barndom og vore smaa Stridigheder, som Gudskelov alle endte saa glædeligt!

Svend
(rejser sig).

Jeg giver dig en ærlig Mands Ord for, at jeg talte om vor Barndoms Tider, fordi mit Hjærte var fuldt deraf. Jeg syntes kun at jeg behøvede at sige én Ting: Jeg holder af dig, Gertrud; jeg har altid holdt af dig; jeg vil altid vedblive at holde af dig.

Gertrud.

Du ser nu, at dette ikke er nok. Der maa tales om andet — om Pligterne — dine og mine. (bitterlt.) Det bliver nok navnlig mine.

Svend.

Dine, Gertrud. Du har kun de Pligter, som enhver brav Mands Kone. For det øvrige skal min Flid sørge. Hvad der endda bliver til Rest, lægger vi vel begge i Vorherres Haand?

Gertrud.

Den Haand er stor. Enhver har noget at betro den. Bliver der blot Plads til vort med?

Svend
(alvorlig).

Gertrud! Vi har gaaet til Præsten sammen. Jeg har ikke glemt min Lærdom dér.

Gertrud

Jeg heller ikke min. Senere har jeg lagt noget til af mit eget — af mit eget, som Vorherre ogsaa har givet mig: min Eftertanke.

Svend
(lidt skarpere).

Der kan staa fremmede Folk bag den Eftertanke og hviske den noget i Øret.

Gertrud.

Om saa var: man lærer altid af Fremmede. Ellers kunde Broder og Søster være Skolemester for hinanden.

Svend.

Du er bleven kløgtig, —

Gertrud.

Saa kløgtig, at jeg nu kan sige dig noget . . .

Svend

(afbryder, tager hendes Haand).

Svar mig blot paa Et! Holder du af mig?

Gertrud

(lader ham beholde Haanden).

Hvis jeg nu sagde dig, at jeg holdt af dig — og alligevel sagde dig, at den værste Synd, du kunde gjøre mig, var at tage mig til Kone . . .

Svend

(uden at betænke sig).

Saa spurgte jeg kun om det første: Du holdt af mig!

Gertrud

(langsomt).

Spurgte du ikke om det andet? — den Synd, du kunde gjøre mig . . .

Svend

(betænker sig; kaster Haanden fra sig; hidsig):

Hvad skal det hedde: Du holder af mig — og jeg gjør dig Synd? Gør man Synd ved at gifte sig med den Pige, som holder af En?

Gertrud.

Det beror paa, hvordan den Pige holder af En.

Svend.

Du snakker. Der er kun én Maade.

Gertrud.

Ja, for dig. Fordi du er et Mandfolk, fordi du hedder Svend, fordi du er en Fisker.

Svend.

Du finder ikke min Haandtering god nok? — Hvad var Lodsoldermanden, din Fa'r, i sin Ungdom? Hvad er din Slægt her? Eller er du kanske Grevinde og fin Dame, fordi din Mo'r var fra en Halvgaard i Landsognet og nu har Krohold?

Gertrud
(mild).

Svend — jeg troede at jeg kunde forklare det; men det er maaske noget, som en Pige ikke kan forklare —

Svend.

Aa! —

Gertrud.

Du maa høre mig ganske rolig. Hvad nytter det, om vi begge blir hidsige? — Doktoren sagde en Dag . . .

Svend
(drillende).

Naa —? Fiskedoktoren. Og maaske Maleren med? —

Gertrud
(uden at lade sig forstyrre).

Doktoren sagde en Dag, at han troede at du og jeg var Søskende.

Svend.

Det var nu slet ikke saa kløgtig sagt af Fiskedoktoren. For vi er ikke Søskende.

Gertrud.

Nej, men jeg kunde føle mig som din Søster — og have dig rigtig kær som Broder — og kunde pleje dig, om du blev syg, og sørge, sørge rigtig inderlig, om der tilstødte dig en Ulykke. — Nej fy! det vil jeg slet ikke tænke paa, for saa faar jeg Graaden i Øjnene. (rækker ham Haanden.)

Svend
(uden at tage den).

Hvad for en Romanbog har du læst alt det dér i? Har Fiskedoktoren disket op med den kønne Fortælling, ligesom han disker op med alt det andet Kram?

Gertrud
(rolig).

Det skulde du nu ikke have sagt, Svend. Det var Synd.

Svend.

Javist; jeg maa ikke tale. Det er kun de Fremmede, der maa gaa og drive halve Dage over dig, og snakke til dig om — Gud véd hvad?

Gertrud.

Det var Synd; — det er stadig Synd, hvad du dér siger.

Svend.

Ha ha. Du skulde nok lide at have mig som den Tosse, Kure, han som lader Birthe løbe Linen helt ud? — Nej, saa heller Haanden i Lommen efter Kniven og kutte Linen over!

Gertrud
(ser stift paa ham).

Nu bringer du mig til at huske paa de To derovre. — Naar man ikke gik med den rette og fulde Kærlighed ind til det — hvad tror du saa det blev til?

Svend
(tager Kasketten af, ironisk):

Vi puffedes maaske.

Gertrud
(et Skridt tilbage).

Ti stille. Gaa!

Svend
(bøjer sig).

Deres Storagtighed!

Gertrud.

Vent! Tag disse Ord med; nu tror jeg nok, det er de rette:

Der er noget indeni mit Sind, som er blevet finere end dit. Hvorledes, det véd jeg ikke, men det er saa.

Da jeg nylig blev bragt til at tænke paa det Liv, som en Fiskers Kvinde fører, saa kom der en stor Forskrækkelse og Angst i mig.

Alligevel — jeg sværger dig det til, saa sandt jeg er en ærlig Pige — hvis jeg følte for dig, hvad jeg tænker mig, at en Kvinde føler for den Mand, hun giver sig hen til: ja der skulde ikke være det Slid og Slæb, som jeg ikke med Kyshaand paatog mig — saa spinkle, som mine Lemmer end ere.

Men jeg føler ikke det for dig — og derfor vilde jeg blive et stumt Trældyr i dit Hus — indtil jeg en Dag brød ud og kastede mig i Havet.

Men jeg har dig inderlig kær; ingen Søster kan have sin Broder kærere; ingen Ven sin Ven. Kald paa mig, naar du er i Nød, og jeg skal komme dig til Bistand.

Ingen har jeg sagt saa gode Ord til, som til dig. Ingen har fornærmet mig, som du nu. Jeg tilgiver dig — fordi jeg ved, at jeg har bedrøvet dig. — Saa er vort Regnskab opgjort.

Svend

(har staaet kæmpende med sig selv, paa Springet til at gaa; kommer tilbage, tæt op imod hende, og siger i stærk Bevægelse):

Det er ikke opgjort. Det er din Skyld, at jeg holder af dig: for du har ikke sagt mig alt dette tidsnok. Du kunde kanske ikke — men det gør ikke Sagen bedre. Du har nu gjort mig ulykkelig — det kan ogsaa en Fisker blive. Regnskabet er ikke opgjort. Der skal nok være de grumme ædle Mennesker, som sletter ud af

Tavlen, naar man beder dem kønt. Men de Mennesker bær' ikke Kærlighed. Det gør jeg. Farvel!

(Gaar hastig.)

Gertrud.

Bliv — hør . . .

Svend

(fra Baggrunden).

Hils dine to Lodser, og sig dem, at nu drev han af. (ud.)

Gertrud

(standser og raaber).

Gaa — gaa — gaa!

(Hun kaster sig paa Bænken og brister i Graad. Saasnart *Svend* er passeret Redningshuset og har bøjet af tilhøjre, træder *Kai Farsund* frem. Han stiger op paa Klitten udenfor *Blinde-Kristians* Hus. Stranden ligger i Skumring bag ham; han selv tegnes mørk op imod den bevægede Sø og Skybanken, der har løftet sig. Han gaar langsomt ned frem over mod Bænken. Mellem Haven og Bygningerne hviler Skumringen, dog ikke stærkere end at de handlende Personers Bevægelser tydeligt iagttages.)

Kai Farsund

(staar bag Bænken, siger med blød Stemme):

Gertrud!

Gertrud

(uden at se op).

Nej, Svend — nej. (Ser lidt efter op.) Hvad vil De?

Kai Farsund.

Sætte mig her paa Bænken — hvis De tillader.

Gertrud
(rykker tilside).

Kai Farsund
(sætter sig, tager Cigaretpapir frem, ruller, tænder).

Saa gik han altsaa! —

Gertrud.

De har set det? — hørt det maaske?

Kai Farsund.

Jeg plejer ikke at lytte. (ryger.) Det behøvedes heller ikke.

Gertrud
(vil rejse sig).

Nej, det er snart forstaaet —

Kai Farsund.

Hvorfor vil De gaa, Gertrud? Og hvor vil De gaa hen?

Gertrud.

Jeg véd ikke: — ind.

Kai Farsund.

De gør bedst i at blive herude i den svale Luft — tror jeg da.

Gertrud
(tier, tørrer Øjnene).

Kai Farsund.

Jeg skal ikke genere. Jeg sidder her og ryger — ganske stille. Det er Selskab — og dog ikke Selskab. Det beroliger.

Gertrud.

Jeg kan aldrig blive rolig mere.

(vil føre Tørklædet op for Øjnene, men betvinger sig og lader det falde.)

Kai Farsund

(ryger, bøjer sig forover og reciterer, dæmpet):

Kom med mig ned til Stranden blaa,
dér skal du Skuden se,
Ligkisten min den skal du se,
med Flag og Vimpel paa.

Gertrud

(Graaden bryder frem; hun vil standse den, men kan ikke; hulker):

Aa, Gud.

Kai Farsund

(afsides).

Det gaar med Graad, som med Nysen, naar man har Snue.

(Kaster Cigaretten, rykker tæt ind til hende og tager hende i sin Arm. Højt:)

Stakkels Gertrud. Naar man vil græde, saa skal man græde. Før faar man ikke Ro.

Gertrud

(i hans Arm).

De har hørt det, Farsund — Jeg har gjort ham ulykkelig; og jeg kan dog ikke — nej jeg kan ikke . . .

Kai Farsund

Saa — saa, lille Gertrud. Nu er det meget bedre. (Afsides.) Dette er virkelig ud af Folket.

Gertrud.

Det bliver aldrig godt.

Kai Farsund.

(med forandret Tonefald, bestemt):

Jo!

Gertrud

(tager Hænderne fra Øjnene og ser paa ham).

Kai Farsund.

Tilgiv. Jeg maa være Skolemester. De er jo komplet Barn. De, som har den gode Forstand, altid et Svar tilrede — snarere trodsig end sentimental. Hvad jeg vilde sige: snarere en Nordbagge end et Paaskelam . . .

Gertrud

(gør sig fri af hans Arm, retter sig i Sædet, behersket).

De har Ret.

Kai Farsund

(ligefrem).

Ikkesandt? — Naa, nu maa jeg lave mig en ny Cigarret. Den første fik saa brat en Ende. (ruller og vil tænde; Svovlstikken blæser gentagende ud.) Det synes at være skrevet i Skæbnens Bog, at jeg ikke skal faa Ild. Vinden har rejst sig. — Naa, nu endelig —.

Gertrud.

Hr. Farsund; hvis De ikke lignede Deres Halvbroder i saa meget, og hvis De ikke saa ofte havde talt venlig med mig — saa vilde jeg tro, at De foragtede mig.

Kai Farsund.

Foragte? Det var et stort Ord —

Gertrud.

Vælg Ordene, som De vil. En ulærd Pige, som jeg, har ikke alle Deres til sin Raadighed.

Kai Farsund.

Hvad i Verden skulde jeg foragte Dem for — eller hvordan De nu vil nævne det. Jeg sidder og tysser paa Dem som paa et Barn. Jeg vælger endogsaa mine Viser efter Lejligheden — som De hørte.

Gertrud.

Den Vise var sørgelig nok. Den er gjort her paa Stedet. Den passer for Befolkningen. Sommeren her er kort og Vinteren lang — grulig lang, og bitter og mørk. Og den falder paa Sindene. At give efter og være blød her — det er den visse Død. Og naar man alligevel et Øjeblik har givet efter — saa sidder der en fremmed Mand og ler ad En. Det er stygt!

Kai Farsund.

Men Gertrud . . .

Gertrud.

Nej, jeg siger Dem, det er stygt. Det havde Doktoren, Deres Broder, ikke gjort —

Kai Farsund
(retter).

Min Halvbroder! (rømmer sig.) De har misfor-

staaet. — Sæt Dem i mit Sted: Jeg bivaaner et .... nej jeg slutter mig til Udfaldet af et Møde. For Dem er det en Velfærdssag maaske; for mig er det — et Møde. Jeg tilbyder mit Selskab for at adsprede; jeg søger at berolige Dem. Det lykkes ikke. Saa maa jeg sørge for, at Graaden faar frit Løb, — og saa? . . , Gertrud, De er jo dog ikke et Barn; jeg kan ikke tage Dem paa Skødet. Hvad er der saa andet tilbage end at raillere — fordømt, igen de fremmede Ord. Jeg mener: jeg maa gøre Omkring, hidføre Ligevægten (med blød Stemme) — ved at slutte spøgende, hvor jeg begyndle altfor betagen.

Gertrud
(venlig).

De er dog god (rækker ham Haanden). Tak!

Kai Farsund
(hurtig).

Og De er sød . . . (afbryder.) Hm! naa ja — (afsides.) Hun er sød. For Pokker, hvorfor ikke?

Gertrud.

Nej, vend Dem nu ikke bort og bliv slem igen. (troskyldig.) Jeg sad saa godt, hvor jeg sad før.

Kai Farsund
(spørgende, lidt usikker).

I min Arm?

Gertrud
(nikker).

Saadan, ja. Nu er det ligesom om det slet

ikke er sket. (vinker med Haanden for sig.) Nej fy, det er langt borte. Ikkesandt, vi vil slet ikke tænke derpaa?

Kai Farsund
(spørgende).

Vi . . .?

Gertrud
(fortsættende).

Vi vil ikke tænke derpaa. Jeg er ikke vant dertil. Men jeg kunde ikke taale at høre ham sige det; han, som dog véd, at jeg holder af ham — en rigtig, rigtig god Ven. Hvad vil han mere? — Jeg har dog aldrig, nej aldrig givet ham Løfte paa mere. Det er ilde med de Løfter her i Verden — ikkesandt? (ser paa ham.)

Kai Farsund

Jo—o. Ja.

Gertrud

Det sagde ogsaa Deres Broder (smilende) — nej Halvbroder, da jeg roede for ham i den lille Jolle. Han mente, at man aldrig burde give noget Løfte fra sig, som man ikke var fast bestemt paa at holde. Et Løfte var en meget alvorlig Sag, sagde han. Og Deres Broder er en meget alvorlig Mand, ikkesandt?

Kai Farsund
(tier).

Gertrud
(ser paa ham).

Naa; mener De ikke det?

Kai Farsund
(hurtig).

Jo—o.

Gertrud.

Og saa er han saa god og klog. Og mild — han taler altid saa smukt om andre. Ogsaa om Dem — meget smukt.

Kai Farsund.

Saa—aa? Det er virkelig meget smukt. — Trykker ikke min Frakkeknap Dem?

Gertrud.

Nej jeg sidder dejligt. Og Folkene her holder allesammen af ham. Véd De, hvorfor?

Kai Farsund.

Hvadbehager?

Gertrud.

De sidder i Tanker. — Det er fordi han holder af Folkene. Der er ikke noget, der vinder os stakkels Strandboere mere, end naar vi føler at Nogen holder af os — saadan rigtig fra Hjærtet; ikke ser os over Hovedet, og altid taler til os, som om vi forstod det ligesaa godt af os selv. — Han er en rigtig god Mand. Ham kunde vi trænge til hos os. (glad.) Og han siger undertiden, at han kunde have Lyst til at slaa sig til Ro her.

Kai Farsund
(lidt spydig).

Det skulde han virkelig. Naar der er sikret ham en saa taknemlig Menighed —

Gertrud
(uden at mærke Betoningen).

Der er Folk, som man kan lide; Folk, som man holder af; og Folk, som man giver sit Hjærte.

Kai Farsund.

Faar jeg Lov at spørge: til hvilken Klasse hører jeg?

Gertrud.

Det maa De ikke spørge om, Farsund.

Kai Farsund
(bøjer sig ned over hende, med halv Stemme).

Hvorfor ikke, Gertrud?

Gertrud.

Nu sidder jeg saa godt; ligesom om jeg var gemt langt, langt bort. Og jeg kan tale saa smukt med Dem. Nu maa De ikke spørge.

Kai Farsund.

Og naar jeg alligevel spørger . . .
(Bøjer sig dybere. Pavse. Han rejser sig pludselig, knapper Frakken, og gaar et Par Skridt frem.)

Gertrud
(siddende).

Aa, — De gaaer . . .?

Kai Farsund.

Det er blevet koldt. Det blæser. Der kommer Skyer op. Saa' De — et Lyn!

Gertrud
(halvt bortvendt).

Hvorfor sætter De Dem ikke —?

Kai Farsund
(afsides, ser paa hende fra Siden).

Det bliver for morsomt. Hun ser ikke paa mig. Hun lukker Øjnene og tænker — paa min ædle Bro'r. (Gør et Par Skridt over imod Huset, vender om.) Nej, nu er Lejligheden der! Har han saaet, saa lad mig høste. (højt.) Fryser De, Gertrud?

Gertrud
(tier; sidder med Hænderne foldede under Knæet).

Kai Farsund
(sætter sig).

Sig mig: har De siddet saaledes i Skumringen med Henrik?

Gertrud
(hen for sig).

Henrik — det er et kønt Navn. (gentager det.)

Kai Farsund.

Jeg spørger . . .

Gertrud.

Nej, nej — hvor vil De hen? Vi sidder kun sammen i Baaden, naar det er lyst og Solen skinner. Saa har jeg Plads forefter ved Aarerne, og han agter med sit lille Næt. (Betænker sig.) Maaske er det ikke ret, at vi sidder her?

Kai Farsund
(hurtig).

Hvorfor ikke? (Pavse.) Synes De ikke ogsaa om mit Navn — Kai?

Gertrud.

Kai? (gentager det.) Jo—o; jo; ogsaa det er kønt. Hvor har jeg hørt det før?

Kai Farsund.

Har De læst om den smukke Herremand Kai Kykke — ham med Dronningen . . . ham, som alle Kvinder elskede?

Gertrud.

— Jo, det var ham, som kom i Ulykke, fordi de alle elskede ham.

Kai Farsund
(ler.)

Det vil sige: det var Dronningen . . . Han var aabenmundet. Det var man noget tilbøjelig til dengang. Nu har Kai Lykke lært sig at tie.

Gertrud
(efter at have tænkt).

Jeg tror ikke at man kommer i Ulykke, fordi Alle elsker En —

Kai Farsund
(trækker paa det).

Ikke?

Gertrud.

Kun, hvis man selv ingen elsker af dem alle.

Fai Farsund
(bøjer sig over hende).

Gertrud . . .

Gertrud
(lægger Armen om hans Hals).

Farsund!

Kai Farsund
(hastig).

Sig, at du elsker . . .

Gertrud.

Jeg elsker Henrik. . . .

Kai Farsund
(med en utaalmodig Gebærde).

Nej, nej. Mig — Kai Lykke elsker du. (Det lyner; man hører Vinden suse.) Mig elsker du, og i mig Stormen, Søen, alt hvad der er i Oprør. Kærligheden rejser sig for første Gang i dit Sind. Du og jeg har Natur fælles. Giv efter for din egen Natur, — det lærer Alt omkring os, at vi skal gøre. Jeg beder ikke; jeg fordrer. Det er min Ret, jeg her tager!

(Han vil kysse hende. Et Lyn, efterfulgt af Torden: *Tosse-Karen* staar bagved dem med tændt Lygte. Hun holder den op for *Gertrud*, der vender Ansigtet bort.)

Tosse-Karen.

Hi hi. Retfærdighed — vi maa være retfærdige.

Gertrud
(river sig løs fra ham; raaber:)

Aa Gud!
(Staar et Øjeblik med Hænderne for Ansigtet.)

Jeg er foragtelig; Alle maa foragte mig.
(Hun løber op ad Trappen; vender sig om udenfor Døren.)

Bliv hos den Gale! Hende kan De ikke gøre afsindig.

(ind; man hører hende slaa Skodden for indvendig.)

Kai Farsund

(til Tosse-Karen).

Fordømte Fugleskræmsel!

(springer op paa Trappen, banker paa Døren og rusker i den.)

Gertrud. Luk op — Gertrud!

(Gaar ned.) Nej. Dengang glippede det. Og nu styrter Regnen ned. Det giver koldt Vand i Blodet. (Behersker sig.) Og altsammen er det denne Stormagts Skyld. (bukker for Tosse-Karen.) Jeg ønsker Deres Majestæt en saa rolig Nat, som denne tegner til at blive! (knapper Frakken og slaar Kraven op.) Nu kan jeg gaa op og læse Don Quixote paa min ensomme Kvist.

(ind udenomkring Huset.)

Tosse-Karen

(ser efter ham).

Guds Velsignelse. Hi hi. — Denne Nat er ikke til at gantes i. Til Arbejde, — nu bliver Sandet blødt. (graver og synger:)

Dengang jeg var etogtyve Aar
fik jeg en Sorrig stor . . .

(Det tordner: hun ser op og vinker med Haanden).

Stille! jeg er paa min Post. — Dække for de Døde, og lede efter den Levende. Grave — grave — grave. Hu, hvor Sandet fyger!

(Storm og Torden. Tæppet ned.)

Mellemspil i Orkestret.

Det gryr ad Dag.
Er det Solen, som lysner derude?
nej, det var Skud gennem Stormen: Til
Hjælp for den dødsdømte Skude!
Fraaden paa Revlen i Sølvgraat sig vælter;
hejda; hvor ligger de Redningsbælter?
hid med en Lygte, let nu jer Krop!
Lygter behøves ej længer.
Solen staar op.

Den har saa forunderlig blytunge Blikke,
den famler i Sengegardinernes Folder,
Haanden for Øjet den holder,
blindet af saltmættet Støv.
Skyslottet drøner, naar Brændingens Torden-
røst ruller,
Guldsengens Skarlagen skælver som Efter-
aarsløv,
Solen er blindet og døv,

ør af den Skyden, den Bryden, den Bragen,
det Bulder —
og den drejer sig om og slaar Tæppernes
Flig om sin Skulder.

Men Dagslyset, Ternen, sig lister paa Taa
af Gemakket.
Himmel! hvad ser hun? Som Sild staar de
pakket,
Menneskebørnene nede langs Stranden,
vant til at bistaa, den ene den anden;
Baaden skal ud — og der vipper den alt,
synlig, usynlig, en Fjer i det sydende Salt.

Rækker den Vraget? blev Skibssiden entret? —
ak, af en Sø blev den entret, den dødsdømte
Skude;
Baaden er kæntret,
hist driver den ude;
Stimlen og Trængen og Raaben paa Stranden:
Ser I ham, Manden?
Hurtig for Fanden!
Hurtig! . . . De tøver, de véd ikke levende
Raad.
Hver vil nok vove sit Liv — men helst i
en Baad.

Det bliver en Kvinde, som vover den Dyst,
hun kaster sig ud med en Line om Bryst;
spædlemmet er hun, men smidig som Staalet,
Barn af en Slægt, som blev gammel i Gaarde,
Barn af en Slægt, som i Træfninger haarde
sloges for Livet og rakte til Maalet.
Brændingen bryder; hun trodser den stridende,
kæmper og sejrer, sig selv uafvidende,
hævder sin Ære, sit Køn og sin Stand —
og viger saa Plads for en anden
stærkere Redningsmand.

TREDJE HANDLING.

(Morgendæmring. Et graat, ensartet Lys, som vinder i Styrke efterhaanden. Man hører Stormen og Styrtningen af Brændingen over Revlerne. Scenen er et Øjeblik tom. *Blinde-Kristian* kommer udenfor sit Hus med *Lille-Margrete*, som endnu ordner sine Klæder.)

Blinde-Kristian.

Hvor er din Haand, mit Barn?

Lille-Margrete.

Her, Bedstefa'r. Det er et stygt Vejr.

Blinde-Kristian.

Vejret er haardt. (lytter) Der staar svær Sø over Revlen.

Lille-Margrete.

Bedstefa'r, er du ræd for Fa'r?

Blinde-Kristian.

Han har været ude i værre Vejr — og han er kendt med Landsætningen — mer end de andre. Jeg er ikke ræd for ham.

Lille-Margrete.

Bedstefa'r, naar jeg bliver stor, saa vil jeg være Fa'r. (Man hører Skud). Hu hvor det tordner.

Blinde-Kristian.

Stille. Det var et Skud.

(igen et, og et hastigt ovenpaa).

Lille-Margrete

(lidt angst).

Bedstefa'r . . .

Blinde-Kristian.

Der er Folk i Havsnød.

Lille-Margrete.

Nu skulde Fa'r være hjemme.

En Fisker

(kommer løbende paa Strømpesokker ovre fra Venstre. Han trækker den islandske Nattrøje ned over Livet; standser).

Hej, gamle Kristian; der er Stranding — der er Stranding.

Blinde-Kristian.

Ja det hører jeg.

Fiskeren.

Hvor staar han? — Aa, din gamle Blindebuk . . . Lille-Margrete, hvor staar Skibet?

Lille-Margrete

(vred).

Dér hvor det staar. Du har jo Øjne.

Fiskeren.

Er Tage paa Søen?

Lille-Margrete.

Ja.

Fiskeren.

Det er godt. (løber ud bag om Redningshuset).

Lille-Margrete.

Bedstefa'r; han sagde, det var godt.

Blinde-Kristian.

Det bliver nok godt, mit Barn!

(Skud.)

Tre Fiskere

(ind samtidig fra Venstre).

Stranding!

To Fiskere

(fra modsat Side, springe ned fra Hegnet ved den gamle Baad).

Haløj, hej! Der er Stranding.

De Første.

Vi er her.

De Sidste.

Hvem saa' ham først?

De Første.

Vi saa' ham.

De Sidste.

Det er Løgn. Hvor staar han?

Fiskeren

(kommer frem foran Redningshuset, peger triumferende ud tilhøjre)

Dér staar han. Jeg kom først.

En.

Paa tredje Revle.

En Anden.

Hvad kan der være i ham?

En.

Det er en engelsk Fuldrigger.

En Anden.

Snak, det er en norsk Bark.

En.

Kan du ikke se hans Krydsraa?

En Anden.

Det er Stortoppen, som er faldet ned.

En.

Han er kuns ballastet.

En Anden.

Hvor er Formanden?

En.

Hvor er Jens Brotten?

En Anden.

Dér kommer Jens med Nøglerne!

(*Jens Brotten* og hans Folk kommer. De staar et Øjeblik og ser ud; man hører hurtige Ord som: Javel — ja — paa den yderste Revle — Sydost i! osv.)

Jens Brotten
(raaber).

Porten op!

(De gaar ind; nogle kommer ud med Redningsbælter, som de kaster i en Dynge. De hjælper hverandre dem paa.

Ole Rass

(kommer ned fra den gamle Baad; han har et Par Vadestøvler i Haanden; sætter sig paa Bænken og trækker Støvlerne sindigt paa).

Se saa; nu skal vi til det!

Svend

(kommer hen til ham med et Redningsbælte).

Tag og hjælp mig det paa, Ole.

Ole.

Hvad skal det sige? — Det er mig, som har Tur.

Svend

(kort, dæmpende en indre Bevægelse).

Jeg kan vel gaa i dit Sted, ligesom igaar?

Ole

(betragter ham).

Hvad er der ivejen?

Svend.

Ingenting. Jeg har ikke rigtig været med før. Jeg vil gerne prøve . . .

Ole.

Naa du vil stadig prøve! — Ja ja, min Gut; saa slider jeg ikke paa Tøjet den Gang. Men vi deler Belønningen — hvis der bli'r nogen.

Svend.

Og hvis jeg kommer iland.

Ole

(ser paa ham).

Hovedsagen! — Dersom du bli'r derude, saa deler vi ikke. Det skal du ha' Lov til at beholde for dig selv. (hjælper ham).

Svend.

Jeg kan ikke røre Armene.

Ole

(tager Bæltet af ham igen).

Det hører nok til Reserven. Det kunde være Mavebælte for en Jomfru (kaster det; tager et andet). Det er maaske lidt for stort?

Svend.

Ja det glider lidt. Men naar bare Selen holder —

Ole.

Den er mør, det Snavs. Jens Brotten har aldrig sit Kram i Orden, — fast han raaber med Orden, ligesom med Rejer paa Gaderne.

Svend

(utaalmodig).

Lad det sidde.

Ole.

Har du ellers noget paa Hjærte . . .?

Svend

(tøver med Svaret).

Ole.

Naa; ud med Sproget. Dersom du drukner, saa fortryder du dog, at du ikke sa'e noget.

Svend.

Vil du bare hilse . . . (standser).

Ole.

Hvem? — Madam Røntved? — hun er ikke kommen tilbage endnu med sin Doktor. De er længe om at faa Livet af den Røgter.

(*Gertrud* staar udenfor Døren paa Stentrappen. Hun er bleg, ikke helt paaklædt; har slaaet et stort mørkt Klæde over Hoved og Bryst. Hun ser Svend og gør en Bevægelse, som for at gaa tilbage, men bliver staaende.)

Svend
(ser hende).

(til Ole) Du behøver ikke at hilse nogen.

Ole
(følger hans Blik).

Naa — saaledes.

Kure Simonsen
(kommer hen til Ole).

Ole, kunde du hilse Birthe og sige . . .

Ole
(afbryder).

At I er nogle Babianer, beggeto. Afsted med Jer, og se at faa fat i Medaljerne. Dem holder Pigerne af — og Enkerne med for den Sags Skyld.

Jens Brotten.

Hvor er Tage Kristiansen?

Peder Skaffer.

Ja hvor er han? — han er aldrig hvor han skal være.

Mikkel Thrane.

Han so— so— so . . .

Ole.

Somikkel!

Mikkel Thrane.

Sover vel endnu?

Svend.

Tage er paa Havet med den store Baad; — han er ikke kommen iland endnu.

Thomas Stødt.

Han kan da ikke trække Garn i det Vejr?

David Knop.

Tage klarer sig nok — og Garnene med.

Ole.

Hvis I ikke skynder Jer, saa er han istand til at klare dem derude med! (peger ud efter Skibet). (Skud.)

Jens Brotten (hæftig).

Hvad snakker vi om Tage for? — Lad ham blive derude, om han vil. Hvem gaar i hans Sted?

Fiskeren (fra før).

Det gør jeg.

Ole.

I Strømpesokker?

Fiskeren.

Gi' mig dine Støvler.

Ole
(ler).

Du var i Stand til at drukne i dem, min Dreng!

Jens Brotten.

Hold Mund, Ole! Kom saa — i Guds Navn — Folk. Ud med Baaden!

Ole.

Ud med hende!

(De skyder Redningsbaaden, paa dens Vognfadding, fra Huset ud gennem Mellemgrunden tilhøjre. Der kommer en Del Mænd, Kvinder og halvvoxne Børn til. Nogle følger med Baaden. De Tiloversblevne indtager Rummet (tilvenstre) mellem Kroen og Redningshuset, hvorfra de følger med stigende Opmærksomhed Begivenhederne paa Stranden.)

Ole
(staar udenfor Redningshusets Port og vinker ad Toget).

Farvel med Jer! — Puh! hvor den Sand farer i Øjnene. Man kan li'esaagodt blive her og se paa Stadsen. Der er ikke langt ned.
(bliver staaende og vexler Bemærkninger med de Nærmeste.)

Gertrud
har staaet, ligesom i en Døs, paa Trappen; gaar langsomt ned og frem i Forgrunden tilvenstre).

Det er koldt! (svøber sig i Klædet) Det var en lang Nat — lang, lang . . . men dog værre for de Stakler derude. (ser imod Baggrunden) Mon man kan være værre faren paa et strandet Skib, end paa sin Sengekant — naar man er bange for sig selv — og ikke har en Eneste at vende sig

til? — (hastig) Almægtige Gud! . . . (standser) nej jeg kan ikke bede. — Saadan stod han og saa' paa mig før han gik. Og nu er han derude. (slaar det hen) Aa, det har jeg jo set saa tidt. De er øvede Folk, og Baaden er ny og god. Naar han saa kommer tilbage, saa vil jeg kalde paa ham og tale mildt og godt, og sige ham, at vi er Venner. Og saa tager han en Hyre — for han maa ikke blive her. Det er Synd for ham selv, og Synd imod mig. Og . . . (ser paa Bænken, peger frem imod den, og lægger Hænderne for Øjnene) Nej, de maa alle bort — hvad vil de mig? — hvad har jeg gjort dem?

Kai Farsund

(er kommen ud af Klyngen tilvenstre; gaar over paa den modsatte Side, stadig seende ud mod Havet, vender sig, faar Øje paa Gertrud nærmer sig).

Gertrud!

Gertrud

(et lille Skrig; trækker sig tilbage til Trappen).

Kai Farsund

(rækker Haanden frem).

Jeg er da ikke noget Spøgelse —

Gertrud

(paa det nederste Trappetrin).

Hvad har jeg gjort Dem?

Kai Farsund

(med en utaalmodig Gebærde).

Jeg vender mig bort fra det Allerinteressanteste, for at bede Dem om Tilgivelse for iaftes . . .

Gertrud
(halvt oppe).

Jeg beder Dem saa bønligt: Gaa!

Kai Farsund.

De er det mærkeligste Pigebarn, jeg har truffet. Selv saa tidlig paa Morgenstunden kan De komme i Ekstase. — Gertrud, er De vred paa mig?

Gertrud
(øverst oppe).

Jeg kalder paa Hjælp, hvis De ikke gaar.

Kai Farsund.

For Pokker! (drejer sig paa Hælen. Der bliver Bevægelse i Klyngen ved Redningshuset. Kvinderne skriger).

Ole.

Ih Kors!

(Skrig. Nogle Mænd og Kvinder løher ud. Resten staar i Raadvildhed og ser ud.)

Kai Farsund
(raaber).

Hvad er der?

Ole
(kommer frem, slaar ud med Hænderne).

Op — og ned — og væk. Det var i rette Tid at jeg fik en Stillingsmand.

Kai Farsund.

Hvad? —

Ole.

Kæntret.

Kai Farsund.

Baaden? —

Ole.

Ja, Baaden — den ny Baad. Det tænkte jeg!

Gertrud.

Kæntret; — Svend med?

Ole.

Ogsaa Svend — naturligvis.

En gammel Fisker
(raaber hen til dem).

Er der ingen Baade paa Stranden?

Ole.

De duer ikke bedre end som den der. (peger paa den gamle Baad).

En Fiskerkvinde.

Aa Gud, aa Gud, min Mand. Er der ingen, som vil bjærge ham?

Ole.

Baaden skal jo være selvrejsende — og Bælterne skal bjærge dem. Jeg har selv ligget en halv Time i Vandet . . .

Kai Farsund.

Er der slet ingen Baade, som duer?

Ole.

Jo — den, som Tage Stævn er paa Havet i.

Kai Farsund.

Jamen . . .

Ole.

De vil da ikke bjærge! — Nu kan Jens Brotten se, om han kan faa Redningsmedalje paa sig selv.

Kai Farsund.

I tager Liv og Død koldblodigt.

Ole.

Hovedsagen! — ellers kunde vi slet ikke leve her.

Gertrud

(som har staaet stirrende ud fra Trappeafsatsen i den yderste Spænding).

Nu har den rejst sig — og de kryber op — en, to, mange. Men der er en langt ude — det er ham, ja det er ham. Se hvor den hvide Fraade staar omkring ham. — De har ingen Aarer — de kan ikke række ham. Han er i Nød, i den yderste . . . (Hun springer ned ad Trappen). Hurtigt!

(hun kaster Klædet).

Ole.

Hvad vil du?

Gertrud.

Hjælpe!

Kai Farsund.

Gertrud, hvad har De isinde at gøre?

Gertrud.

Hvad De aldrig vilde faa isinde at gøre.

Ole.

Nu har jeg hørt det med.

Gertrud.

Stille, Ole! (Hun griber en opskudt Line, som den gamle Fisker holder i Haanden, og slynger om Brystet; knytter fast). Afsted!

Kai Farsund
(stiller sig i Vejen).

Gertrud — Gertrud, kom til Dem selv.

Gertrud
(løfter Tovenden, som til Slag).

De har faaet mig til at glemme mig selv. Jeg glemmer ikke mere. Der er fortalt paa denne Strand, at man har dannet Kæde af Menneskehænder ud i Brændingen. Nu gaar jeg yderst . . . Tilside!
(løber ud).

(*Kai Farsund* og *Ole* staar og stirre paa hinanden.)

Kai Farsund.

Det er jo Vanvid.

Ole.

Det er Gertrud fra Strandby. Det er Mo'r Røntveds Datter. —

Kai Farsund.

Og Lodsoldermandens — han, som druknede.

Ole
(slaar Knips).

Hovedsagen!

Kai Farsund.

Kom!

(De gaar begge hurtigt ud. Hele Klyngen er fulgt eller følger nu.)

Lille-Margrete
(paa Klitten).

Bedstefa'r, der kommer Fa'rs Baad langt ude.

Blinde-Kristian.

Kommer han? — Er du sikker . . .?

Lille-Margrete.

Jo; han fører den lille Stump røde Klyver.

Blinde-Kristian.

Det er ham!

Lille-Margrete.

Maa jeg løbe ned . . .?

Blinde-Kristian.

Nej, bliv her, mit Barn.

Lille-Margrete.

Bedstefa'r, jeg kan ikke dy mig —

Blinde-Kristian.

Saa spring!

(Lille-Margrete ned og ud).

Tosse-Karen

(har staaet oppe bag den gamle Baad og set ud; stiger ned over Hegnet med Spaden i Haanden. Lygten er slukket).

Dér gik den smaa Gertrud! — hun har ogsaa En, som hun graver efter — Hi hi. Den

Rette — hvem er den rette? (Døren til Kroen aabnes, Madam Røntved og Dr. Farsund kommer ned ad Stentrappen). Dér er han jo; — hvor blev den anden af? Nu maa vi tænde Lys . . . (sætter sig og pusler ved Lygten etc.)

Madam Røntved
(peger mod hende).

Det Skræmsel! — er hun nu her? Saa er det intet Under at vi har Vejret og Strandingen.

Dr. Farsund.

Stadig overtroisk, Madam Røntved.

Madam Røntved.

Her tror vi, hvad vi tror. Men det er vel en Tilskikkelse, at der skal gives Hexer . . .?

Dr. Farsund.

Det er det dog næppe. Det er en Tilskikkelse med Sygdomme og Død — saadan som vi nylig kom fra.

Madam Røntved.

Saadan en Røgter faar jeg aldrig mere.

Dr. Farsund.

Jeg kunde tænke mig en . . . Men jeg vil til Stranden. Vi saa' den store Klynge Mennesker oppe fra Vejen; — jeg har aldrig overværet en Stranding, maa De huske.

Madam Røntved.

Der er ingen Fare ved det. Jens Brotten

er vel ude. — Skal De ikke have tørt Tøj paa først . . .?

Dr. Farsund.

Nej, min Hjælp kunde maaske behøves for de Skibbrudne.

Madam Røntved.

De klarer sig nok — naar de bare kan sanse. En Slurk Brændevin i Munden og saa en Mand under hver Arm . . . Vi faar dem herop alligevel, naar de blot kommer levende iland. — Men, her er jo slet ingen Mennesker! Hvor er Gertrud? . . . Birthe og Sidsel, de er allesammen fløjten. (raaber) Hej, gamle Kristian, hvor er min Datter? — Aa, det er jo sandt . . .

Gamle Kristian
(fra Klitbakken).

Kaldte Madam Røntved?

Madam Røntved.

Ja. Hvor er din lille Margrete?

Gamle Kristian.

Ved Stranden. Min Søn kommer ind med sin Baad.

Madam Røntved.
(til Dr. Farsund, hurtig).

Tage er paa Havet i sin Baad. Saa er Svend vel i hans Sted med Jens Brotten . . . (standser, med et Smil) Og saa er Gertrud paa Stranden for at tage imod ham!

Dr. Farsund
(ser paa hende).
De To har faaet talt sammen, Madam Røntved.

Madam Røntved.
Det er afgjort. (med et Suk) Gudskelov.

Dr. Farsund
(stryger Haanden over Panden).
Det er afgjort!

Tosse-Karen
(som har lyttet efter).
Hi hi. Gertrud . . . aa ja, aa ja. Lad os se paa det. Retfærdighed — alles Retfærdighed.

Madam Røntved.
Hvad er der? Hvad knurrer hun for?

Dr. Farsund.
Ikke saa haard, Madam Røntved — ikke saa haard!

Madam Røntved.
Naar man staar mellem en Blind og en Daare, saa kan Taalmodigheden forgaa En.

Dr. Farsund.
Det gælder om at beholde den, hvor man saa staar! — (til Tosse-Karen, mildt) Hvad er der, Karen?

Tosse-Karen
(ser ham i Øjnene, blinker).
Goddag, gode Mand. Nu staar Solen snart op.

(synger).

Ligkisten min, den skal du se
med Flag og Vimpel paa.

(hun kaster Svovlstikkeæsken fra sig).

Dr. Farsund

(til Madam Røntved).

Stakkel, hun er altfor forstyrret. Nu gaar jeg.

Tosse-Karen

(rejser sig).

Hun strøg afsted, ligesaa fort hun kunde. Og Troldkarlen efter hende — Melet føg hen over dem begge — hen over dem allesammen. Se nu efter hende paa Stranden. Nu er hun derude — hun haler i den Døde. (gør en Bevægelse) Ha! nu gik Fingren los, og Ringen langt ud i Søen. Og saa siger man, at de To skal have hinanden! Pyh! jeg spytter ad Jer — for Ingen skal have hinanden, uden de Retfærdige — om I saa har Degn og Klokker og Præst og Protokol for Jer. (hun løber over og gemmer sig bag Brønden).

Dr. Farsund.

Hun er vild.

Madam Røntved

(urolig).

Hvad mener hun? Kom, Doktor —

Dr. Farsund.

Hvad kommer dér?

(Den hele Klynge kommer tilbage op gennem Vejen forbi Redningshuset. De Forreste, deriblandt *Kai Farsund* og *Ole*, bærer *Gertrud* imellem sig. De standser nedenfor Stentrappen).

Madam Røntved.

Min Datter; — Gertrud! — Gertrud . . .

(kaster sig, ude af sig selv, ned over hende).

Dr. Farsund

(har vekslet hastige, dæmpede Ord, ledsagede af forklarende Gestus, med Broderen; han lægger Haanden paa Madam Røntveds Skulder).

Nu maa De være stærk, Madam Røntved!

Madam Røntved

(ser op).

Hjælp hende — hjælp hende, Doktor . . .

Dr. Farsund

(bestemt).

Rejs Dem!

Madam Røntved

(rejser sig, bekæmpende; staar med Hænderne knugede ind mod Brystet).

Dette er Tilskikkelsen! —

Gertrud

(slaar Øjnene op; mat).

Hvor er han — lever han?

Dr. Farsund

(peger ud mod Stranden).

Tys! De kommer med ham (afsides) Det er bestandig ham.

Gertrud

(opdager Kai Farsund; med Angst).

Bort! — lad ham komme bort!

Dr. Farsund

(betragter Broderen, ryster paa Hovedet).

Kai . . . (giver ham et Vink).

Kai Farsund

(tier, og gaar tilbage.)

Dr. Farsund.

Nu kan vi løfte hende op og bringe hende ind ... varsomt! Lad saa Svend komme bagefter.

(Kvinderne bære *Gertrud* ind. *Dr. Farsund* og *Ole* understøtter. *Ole* standser nedenfor Trappen, *Dr. Farsund* ind).

Ole

(til Kai Farsund).

Naa; hvad siger De til det?

Kai Farsund

Jeg siger . . . Ingenting.

Ole.

Hovedsagen! -- Det er Doktoren, som har Ordet nu. Han kan faa sig en god Menneske-praksis, hvis Alt dette spænder godt af.

Tosse-Karen

(har rejst sig op bag Brønden, da de bar Gertrud ind; kommer nu frem og ser sig om, ryster paa Hovedet og mumler uforstaaelige Ord).

Ole.

Er du her endnu? Jeg tror, du gjorde vel imod dig selv, hvis du listede af.

Nogle Fiskere

(som har hjulpet).

Ned til Stranden! (de løber ud).

Andre

(som faar Øje paa Tosse-Karen, rykker truende frem imod hende)

Der er den Gale? der er Hexen.

En gammel Fisker

(knytter Næven ad hende).

Spøgelse. Hvem har rejst det Vejr?

En Kone.

Dit Skarn. Du har druknet dem allesammen.

En halvvoksen Dreng

(løber ind paa hende).

Dér har du det for Fa'r . . .

Kai Farsund

(kaster ham tilside).

Bort, Hvalp!

Ole

(stiller sig frem imod dem, ved Siden af Farsund).

Er det hendes Skyld — eller er det Jens Brottens? . . .

(*Tosse-Karen* er flygtet bagved de To, som er sprunget op paa Bænken og værger for hende. Derfra stiger hun op bag den gamle Baad).

Flere.

Lad os smide hende i Vandet.

Ole.

Gaa heller selv ud i Vandet og træk Kammeraterne iland — ligesom hun gjorde derinde! (peger mod Kroen).

Andre.

Det er for sent.

Nogle.

Tys!

Dr. Farsund

(kommer ud paa Stentrappen).

Stille! — Vil I slaa den Syge ihjel med jeres Støj? (ser fra Flokken over imod Tosse-Karen) Skal

Folk her i Strandby forfølge et stakkels sygt Fruentimmer? Hun er forfulgt nok . . .

Den gamle Fisker.

Hun har voldt deres Død derude!

(peger mod Stranden).

Tosse-Karen

(oppe ved Baaden, peger ud).

Se! — se! (river Tørklædet af Hovedet og svinger med det) Nu staar Solen op.

(Det lysner stærkt. Man hører fjærne Hurraraab fra Folkene nede paa Stranden; nogle af Fiskerne begynde at løbe derned.)

Ole

(oppe paa Bænken).

Hvad skal det sige? — Med Forlov?

(støtter sig til Kai Farsunds Skulder, for at kunne se bedre).

Blinde-Kristian

(raaber med stærk Røst).

Det maa være min Søn, — som har Forbindelse med Skibet.

Ole.

Dér traf den Blinde i Centrum! (kigger) Tage Stævn ligger ilæ af Vraget og haler Mandskabet til sig. — Redningsbaaden har lagt sig for Dræg og venter paa ham. (til de Nærmeste) Den Baad er slet ikke saa fejl — den skal blot rundt et Par Gange. Og Tage er Manden — han bjærger dem alle. (Hurraraab nede fra Stranden) Det var ret! (til Folkene omkring ham) Skal vi ogsaa . . .?

Folkene
(raaber).

Dr. Farsund
(paa Trappen, afbryder).

Tys! — (peger ind) Gaa ned paa Stranden og giv ham Velkomsten. (Folk kommer bærende med Svend i Baggrunden) Bring ham dérind! (peger paa den bageste Dør) Og gør Plads til de Skibbrudne. (gaar ind)

Ole.

Afsted med Jer, Folk! Vi vil bære Tage i Guldstol. (til Kai Farsund) Jeg skal sige Dem, her har vi ingen Karether.

(Tæppet ned.)

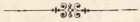

Mellemspil i Orkestret.

Hej, nu kommer den Spillemand.
  Havet hviler derude;
nu er der Fred paa den aabne Strand
  til Vinterstormene tude;
Byen er oppe, paa Benene Alt,
hvad rummes i Hus og i Hytte;
nu skal der blive det Sagn fortalt,
  hvortil vi med Tvivl ej tør lytte.

Sagn om Kæmper og Sagn om Trold,
  Sagn om Højfolk i Bakker —
nej, lad dem fare med Vinden ivold,
  for saadant vor Slægt sig betakker.
Sagn der er af en anden Slags,
Syner med Syn for Sagen:
Æventyr, som man ligestrax
  kan møde hver Time paa Dagen.

Kvindens Styrke og Mandens Mod,
  Mands og Kvindes Forening:
Er kun din Hu mod os Smaafolk god,
  saa véd du paa Forhaand min Mening!
Saa vil jeg lægge min Haand i din,
saa vil vi To være lige —
selv om du kender en Fisk paa Latin
  og jeg kun er Strandbys Pige! —

Og kan du gaa som en Søster ud
  og rive din Ven fra de Døde,
hvad kan du saa gøre som Mandens Brud
  i Livets det kærlige Møde!
Og kan vi tro, at paa denne Strand
der bygger en Kraft i de Svage,
saa kan vi vel tro paa vort lille Land
  og haabe paa Fremtidens Dage.

FJERDE HANDLING.

(En mild, klar Høst-Middag. Dr. *Farsund* staar ved Brønden nedenunder Stentrappen. Han har stillet nogle Præparater i Glas fra sig paa Brønddækslet; nogle andre har han i en Kurv. *Kai Farsund* kommer fra den modsatte Side; han tager sin Rejsekappe af og lægger den over Bænken).

Dr. Farsund.

Skulde hun allerede komme ned? (ser paa Uhret) Ja, det kan ikke vare længe. (vender sig) Velkommen igen til Strandby.

Kai Farsund

(lader Øjnene løbe omkring; tilbageholden).

Tak.

Dr. Farsund.

Naa; — og du spørger slet ikke til os her?

Kai Farsund

(langsomt).

Hvordan gaar det — din Patient?

Dr. Farsund
(smiler).

Jeg har to — sammen med Lægen i Aalstrup. Iforgaars blev begge udskreven. Gertrud er lidt mat endnu — Svends Skulder fik vi sat i Led igen . . Men det skrev jeg til dig —

Kai Farsund.

Ja Tak. — Det var nok lidt slemt en Tid —?

Dr. Farsund.

Du véd, Racen her er sejg —

Kai Farsund.

Ja, jeg véd —

Dr. Farsund.

Forresten maa jeg takke dig. Jeg har jo en Klient til . . . Du slog Slaget, som en Helt, baade hos Onkel og hos Ministeren —

Kai Farsund.

Slaget var slaaet. Du havde besørget det.

Dr. Farsund.

Ja ja — men Du har gjort Onkel varm.

Kai Farsund.

Der ligger latent Varme i Familien.

Dr. Farsund

Har Du ligget over undervejs . . .?

Kai Farsund
(med en let Forlegenhed)

Jeg var hos Kammerherren paa Musholm.

Fruen skal males — sort Atlask, Rubenshat med røde Fjer — imod hvid Porcellænsbaggrund —

Dr. Farsund.

Imod et Spisestel?

Kai Farsund.

Nej — en Spisestuevæg.

Dr. Farsund
(smiler).

Saa forstaar jeg! — Du læser stadig ikke Aviserne.

Kai Farsund.

Jeg har stadig ikke Tid.

Dr. Farsund.

Men vi her. Sagen har vakt Opsigt. Baade Højre og Venstre har skrevet om den —

Kai Farsund.

Saa forstaar jeg. Naar de er enige —

Dr. Farsund.

Rigtigt! — Kai! (tager hans Haand, ser paa ham) Maa jeg spørge dig om en Ting . . .

Kai Farsund
(gør sig fri).

Spørg!

Dr. Farsund
(alvorlig).

Sig mig, talte du og Gertrud sammen den Aften — førend Uvejret?

Kai Farsund
(bøjer Hovedet).

Talte sammen . . . ? (løfter Hovedet, ser paa ham) Ja — jeg talte til hende.

Dr. Farsund
(slipper hans Haand, ryster paa Hovedet).

Kai . . . !

Kai Farsund.

Nej jeg var ikke lapset — jeg var betagen. Jeg kunde ikke tænke mig — ikke tillade, at hun skulde have den raa Fisker; og . . . (holder inde)

Dr. Farsund
(ser paa ham).

Og —?

Kai Farsund
(vil vende Hovedet bort, men betænker sig, løfter det og ser paa ham).

Hvad har du selv tænkt paa?

Dr. Farsund.

Ikke paa at tage »Herremandens Ret« — Kai! Der er ingen Livegne i dette Land; og Herrernes Ret er brudt.

Kai Farsund.

Du tager Tingene pathetisk — jeg er mest fristet til at tage dem ironisk. Du drømmer og venter dig meget af Menneskene — jeg venter mig intet af dem. Jeg maler dem, som de er.

Dr. Farsund
(med lidt Ironi).

Sort mod Hvidt?

Kai Farsund.

Ja — eller Grønt mod Gult. Der er ingen Dogmer mer for Farverne.

Dr. Farsund.

Du dækker dig bag din Kunst. Jeg banker paa hos Mennesket — og Kunstneren staar altid i Døren.

Kai Farsund
(trækker paa Skuldrene).

Det er dog Noget godt, naar Kunstneren er hjemme.

Dr. Farsund.

Vi maa tale ud om en Ting. Jeg bliver her —

Kai Farsund
(med et Blik fra neden af op).

Og gifter dig med Gertrud?

Dr. Farsund
(med en let Dirren i Stemmen).

Jeg vaagede hos hende — Ole og jeg. Gertrud talte meget vildt de første Døgn. — Om mig var Talen mindst.

Kai Farsund
(dæmpet).

Om dig mindst —?

Dr. Farsund
(ser paa ham).

Det var dig — som havde krænket, saaret, bedrøvet hende. Jeg blev kun blandet ind deri,

ligesom ved Forvexling af Navnet. — Og saa var der Svend! — Det var bestandig Løftet, som hun havde holdt. Forstaar du: »Løftet« —?

Kai Farsund

(nikker langsomt).

Jeg forstaar . . .

Dr. Farsund

(stryger Haanden over Panden).

Jeg bebrejder dig intet. Jeg er din ældre Ven, jeg er ingen Justits. Men fordi en ung, smuk Kunstner er kommen imellem disse to Mennesker i et afgørende Øjeblik, saa skal ikke deres Lykke forspildes.

Kai Farsund.

Maa jeg sige dig noget —?

Dr. Farsund

(afbryder, lidt hæftig).

Nej, jeg beder dig. Gertrud og jeg har kun flygtigt berørt disse Ting. Iaftes bad hun mig, om jeg idag vilde bringe et Møde istand mellem Svend og hende. (efter et Ophold) Det vil idag i dobbelt Henseende blive en Mærkedag for Strandby.

(støtter Hovedet i Hænderne).

Kai Farsund

(ser paa ham fra Siden, afsides).

Hvis jeg nu vilde tale! Skøndt — hvorfor? (højt) Naar saa Parret lykkelig er forenet, saa rejser du —?

Dr. Farsund

(ser op, langsomt).

Jeg bliver her i Strandby.

Kai Farsund.

Du bliver —?

Dr. Farsund.

Ja.

Kai Farsund

(ser paa ham, lidt stikkende).

Jeg maa tilstaa . . . nyde den Andens Lykke?

Dr. Farsund

(uden at lægge Mærke til Betoningen, rejser sig, sætter sig atter og jager med en lille Haandbevægelse det forrige Indtryk bort).

Jeg bliver her, fordi jeg har en Opgave. Lad engang de Folk, som bærer Linned paa Kroppen, række Haanden til dem, som bærer Uld.

Kai Farsund.

Indtil den Tid kommer, hvor Uld bliver til Linned. Hvad saa?

Dr. Farsund.

Jeg kunde svare dig: den Tid, den Sorg! Det har nemlig de Troende og de Virkende Ret til at svare de Blaserte og de Indifferente.

Kai Farsund.

For megen Ære. Du taler næsten som en Politiker.

Dr. Farsund.

Jeg taler som Ikke-Politiker. Politiken bringer altid: For eller mod. Men Politiken maa have Forudsætninger dér, hvor den slaar ned — hvis den ikke skal bringe lutter Splittelse.

Kai Farsund.

Og du vil være den, som bereder Vejen?

Dr. Farsund.

Jeg vil komme som det enkelte Menneske — uden Program i Lommen — ud til en Klasse Mennesker, for hvem det Linnede hidtil har været det Fjendtlige. Jeg vil bo hos dem, færdes iblandt dem. Jeg vil lære dem at respektere mit Arbejde og forstaa dets Resultater dér, hvor de falder sammen med deres eget praktiske Liv. Jeg vil støtte Ungdommens tarvelige Undervisning. Jeg vil modarbejde Overtro, Fordomme — men ikke med videnskabelig Fanatisme. Jeg er først Menneske, saa Videnskabsmand. I Sammenligning med disse Folk vil jeg føle mig som et Menneske, der har meget at lære, meget at rette paa sig selv.

Kai Farsund.

Og du tror, at denne smukke Gerning vil blive paaskønnet?

Dr. Farsund.

Af mange; af de bedste — ja. Denne Race er god.

Kai Farsund
(trækkende paa det).

Er den — saa god, tror du?

Dr. Farsund.

Har du tænkt paa, at i vort Land stammer de fleste Familier, som nu er fremme i Handel

og Vandel, i Kunst og Videnskab, netop herudefra — fra Folket?

Kai Farsund.

Naturligvis. Adelen kommer fra Bonden oprindelig — og Søkaptejner fra Fiskere. Din Fa'r var Søkaptejn, og min Fa'r var Kammerjunker, samt Toldkontrollør. Mo'r delte sig ligeligt mellem begge — én Søn med hver. Og hvad saa videre?

Dr. Farsund.

Du bliver dig selv lig. Men jeg vil sige dig noget: Bryd op fra Byen; slaa dig ned her. De gamle Hollændere levede jo saaledes blandt Folket. Du vil opleve store og gribende Optrin paa denne Strand. Du fik en lille Prøve derpaa sidst. Naa; slaar du til?

Kai Farsund
(rejser sig op).

Jeg vil sige dig noget. Her er trist. Her vil blive værre, naar Vintren kommer. De »store og gribende Optrin« vil gentage sig indtil Ensformighed. Jeg vil nødsages til at slaa mig til L'hombre og varm Punsch — og jeg hader begge Dele. De bedste Billeder blandt de gamle Hollændere ere de, som fremstiller Borgerskabets og Patriciernes Liv. Det er Fjer, Fløjel, smukt Klæde, store Rum. Jeg holder mig til Byerne. Jeg betakker mig for Strandby.

Dr. Farsund.

Aa, du er . . .

Kai Farsund.

Naturalist.

Dr. Farsund.

Ja i Byerne.

Kai Farsund.

Hovedsagen! — som Ole Rass siger.

Dr. Farsund.

Tys! (ser op efter, nærmer sig Døren tilvenstre) Gertrud kommer herned. Hun maa ikke se dig. Jeg maa i det mindste forberede . . . Gaa om dér bag Klitten saa længe.

Kai Farsund

(gaar hurtig mod Baggrunden, vender sig, kommer tilbage og peger paa sin Kappe, som hænger over Bænken:)

Denne . . . ! (tager den med)

(Døren gaar op, *Birthe* leder *Gertrud* ned).

Gertrud.

Saavidt kom jeg da. Tak! . . . (tager imod Dr. Farsunds Hjælp. Tak, Birthe! — Det er ordenlig ganske morsomt at bruge Benene igen. Det snurrer i dem. (hun smiler)

Dr. Farsund.

Gik det godt ned ad Loftstrappen?

Birthe.

Udmærket.

Gertrud.

Hvorfor kom De ikke og hjalp mig?

Dr. Farsund.

Her — her var Besøg.

Gertrud.

Besøg?

Dr. Farsund.

En Mand, som skulde tale med mig —

Gertrud.

Det er, som Ole siger: De faar Menneskepraxis. Men hvad siger Doktoren i Aalstrup?

Dr. Farsund

(smiler).

Det er en gammel Skolekammerat af mig. Og nu begynder jeg desuden igen paa »Fiskene« (peger) Nu er min Hjælp hos Dem overflødig.

Birthe.

Ja — Jomfruen klarer sig brilliant.

Gertrud

(forbavset).

Jomfruen! (ser sig om) Hvilken Jomfru? (til Birthe) Hvad mener du?

Birthe

(piller paa Forklædet).

Jeg talte med Kure om, hvad jeg skulde kalde Dem —

Gertrud.

Mig? Er du ikke rigtig . . .? Kalder du mig »De« og »Jomfru«?

Birthe.

Ole mente ogsaa, at jeg ikke kunde kalde dig andet nu — da du skal giftes. (hurtig) For bagefter kan jeg jo ikke sige Jomfru.

Gertrud

(ser paa hende).

Giftes . . . ? (Dr. Farsund gaar lidt til Siden.)

Birthe.

Ja — med Doktoren!

(Dr. Farsund vender sig hurtigt mod Baggrunden. Gertrud dækker begge Kinder med Hænderne).

Gertrud

(til Birthe, strengt).

Gaa — hører du!

(Birthe ud tilvenstre bag om Kroen; ser efter de To.)

Dr. Farsund

(tvungent).

Jeg fik dette Telegram imorges. Konsul Paals rejser herop idag. Paa Herredskontoret faar Tage Stævn sin Æresoprejsning.

Gertrud

(dæmpende sin Forvirring).

Det er udmærket. — Tage og jeg, vi hører jo sammen. Naar det ender godt for ham — saa vil det ogsaa nok blive godt for mig.

Dr. Farsund

(nikker).

I Virkeligheden har Tage — efter en bestemt Lov — haft Ret til denne Oprejsning for flere Aar siden.

Gertrud.

Men det er jo skammeligt — uretfærdigt, at det ikke er sket.

Dr. Farsund.

Menneskene lade sig lede af Fejlsyn — endog Øvrigheden.

Gertrud
(ivrig).

Det er lumpent.

Dr. Farsund.

Husk paa Deres Mo'r! — Hun lod sig lede af Jens Brotten.

Gertrud
(bøjer Hovedet).

Ja, Mo'r — ja. (sagte) Vi har et iltert Sind. (højere) Stakkels Jens Brotten. Har han det daarligt endnu?

Dr. Farsund.

Hans Lunge var meget angreben, da jeg sidst saa' til ham. Men (smiler) Racen er jo sejg.
(han staar nu ved Siden af Bænken, hvor hun sidder.)

Gertrud.

Hvor De altid taler mildt. (tager hans Haand) Og alt dette har De sat igennem for Tage Kristiansen! Kan De huske, at jeg takkede Dem paa Forhaand? . . .

Dr. Farsund.

Han selv har gjort Udslaget. Véd De hvad, Gertrud, man er hverken døv eller blind i Hoved-

staden, naar der endelig bliver øvet en Heltegerning —

Gertrud.

Jamen De har dog aabnet Øjnene paa dem derinde.

Dr. Farstund.

Jeg har gjort mindst. Jeg var bundet her.

Gertrud.

De er god.

Dr. Farsund.

Der var En, som støttede mit Skriveri med Ord og Handling. (ser paa hende) Min Bro'r!

Gertrud.

Deres Bro'r! (farer sig med Haanden til Brystet; kæmpende) Det var — det var smukt gjort.

Dr. Farsund.

Ikkesandt? (begynder at fjærne sig henimod Baggrunden.) Han er dog meget bedre, end De tror — end han selv giver sig ud for — og hvis De vilde tilgi . . .

Gertrud
(hurtig, i Ophidselse).

Nej nej — jeg be'r Dem. De maa ikke tale — hører De. (Dr. Farsund kommer tilbage) Aa nej — jeg taaler det ikke rigtig endnu. Det var saa glemt. Nu er det der Alt saa ganske, ganske tydeligt. (holder Hænderne for Øjnene)

Dr. Farsund.

Jeg troede, De var stærkere, Gertrud. De har dog selv ønsket idag . . .

Gertrud
(ligesom i Vildelse).

Hvad har jeg ønsket? Siger De det? . . . De siger det altsaa . . .? (hæftig, retter sig i Sædet) Svend skal komme. Lad ham komme!

Dr. Farsund
(stryger hende over Panden).

Gertrud — Gertrud.

Gertrud.

De maa ikke berøre mig. Hvad giver Dem Ret til det? Hent ham saa!

Dr. Farsund.

I den Ophidselse, hvori De er . . .

Gertrud
(retter sig, presser Hænderne mod Brystet).

Jeg kan være rolig — ligesaa rolig som De.

Dr. Farsund
(dæmpet).

Maaske — ja — (gaar tilvenstre og vinker ud.) Se saa — (vil fjærne sig.)

Gertrud
(urolig).

De gaar?

Dr. Farsund
(standser, ser paa hende).

Ja. — Svend kommer.

Gertrud.

De maa ikke gaa. Vel? De vil blive her, mens jeg siger ham det.

Dr. Farsund
(dæmpet).

Hun er svag. — Jeg tør ikke afslaa . . (trækker Vejret dybt) Dette er det meste, jeg endnu har gjort for Nogen. (højt) Jeg skal blive her — saa længe indtil De selv sender mig bort.
(trækker sig lidt tilbage.)

Svend
(ind fra Venstre. Han er bleg; bærer den ene Arm i Bind).

Du vilde tale med mig idag, Gertrud. — Du ser daarlig ud.
(han er standset lidt fra hende.)

Gertrud.

Ja — jeg er heller ikke ganske frisk — endnu.

Svend
(nærmere).

Jeg vil takke dig for sidst — (holder inde) Maa jeg tage din Haand? (De ser paa hinanden)

Gertrud
(svagt).

Ja.

Svend.

Tak!

Gertrud
(tier).

Svend.

Saa vil jeg gaa.

Gertrud.

Hvor gaar du hen?

Svend.

Jeg har bestilt Plads med Posten. Jeg tager til Byen og ser mig om efter en tjenlig Hyre.

Gertrud
(peger paa Armen).

Kan du . . .?

Svend.

Den vil komme sig helt i Mellemtiden. — Maa jeg skrive til dig?

Gertrud.

Kan du ikke sige, hvad du har at sige, her?

Svend
(ser over mod Doktor Farsund).

Dr. Farsund.

Jeg skal gaa —

Gertrud
(hurtig).

Aa nej, bliv! (til Svend) Vil du sige mig, at du ikke bærer Vrede til mig længer?

Svend.

Ja. Hvor kan jeg bære Vrede . . .

Gertrud.

Vil du sige mig, at jeg har holdt mit Løfte som en ærlig Pige?

Svend.

Ja — ja.

Gertrud.

Tror du, at jeg holdt af dig som en Søster, da jeg gik i Havet efter dig? — Tror du, at jeg narrede dig for en Anden . . .?

Svend

(bøjer Hovedet).

Gertrud, du maatte heller have ladet mig blive derude.

Gertrud.

Jeg tog dig derudefra — forat gøre, hvad jeg nu gør. Kom herhen! (hun kysser ham) Gaa saa! men sværg mig først til, at naar der er gaaet nogle Aar, saa vil du skrive hjem, at du er blevet Styrmand eller Kaptejn paa et godt Skib — og gift med en Kone, som elsker dig og gør dig Ære. Sværg mig det!

Svend.

Hvor kan jeg det nu?

Gertrud.

Hvor kunde jeg . . .?

Svend

(bøjer halvt Knæ, kysser hendes Haand, idet han mumler nogle Ord).

Gertrud

Farvel, Svend. (han gaar langsomt ud)

Dr. Farsund

(gaar hen til Bænken, hvor Gertrud er sunket tilbage i; han føler hendes Hænder).

De er iskold.

Gertrud.

Nej, jeg er hed. (ser op paa ham) De er kold, Doktor Farsund!

Dr. Farsund

(bøjer sig ned over hende, med dirrende Stemme).

Det er altsaa min Broder, som De elsker?

Gertrud

(med et Skrig, stirrer stift paa ham).

Deres Broder! — Før mig op; før mig op. Nej, kald paa Birthe!

Kai Farsund

(kommer frem).

Her er jeg nok den Eneste, som kan gøre Brug af sine Sanser.

Gertrud

(klynger sig til Dr. Farsunds Arm, værger for sig).

Ikke ham — ikke ham. Før mig op!

Kai Farsund

(hurtig).

Gertrud; jeg har fornærmet Dem haardt. Henrik, bed hende at tilgive mig, naar jeg som den Erfarne siger til Jer to Børn: her er han, som elsker hende! her er hun, som elsker ham!

Jeg har ogsaa bestilt Plads med Posten, og jeg vil ogsaa skrive Jer til, naar Tid er gaaet — men næppe om det samme, som Svend.

Og nu vil jeg gaa, inden jeg kommer til at se Jer i mere fladt Lys. Farvel!

(gaar hurtig ud tilhøjre).

Dr. Farsund
(med Gertrud i Armen).

Det var mig — mig . . .?

Gertrud
(ser op paa ham).

Kunde du ikke tænke det, — du kloge Mand?

Dr. Farsund.

Det synes, at man ikke maa være altfor uerfaren, naar man skal være klog paa Kvinden.

Gertrud.

Jeg elsker din Uerfarenhed. Den bliver min Lykke; — nu husker vi ikke alt det andet. Vi husker kun, at det var Tage Stævn, som bragte os sammen. For ham var det! —

Dr. Farsund
(skjuler hende).

Ja ham husker vi. Alt det andet glemmer vi.

Gertrud
(ser op paa ham).

Véd du, hvad jeg først glemmer, naar jeg er bleven din Hustru: at din Broder lærte mig at frygte en Magt indeni mig, som hans Ord viste mig — og som jeg ikke havde kendt før.

Dr. Farsund
(skjuler hende).

Tys!

Gertrud
(ser op igen, glad).

Og véd du, hvad jeg ikke behøver at blive din Hustru for at huske: at den Magt er sød,

— fordi den kun rummer dig — fordi den kun havde dig i sin Tanke, da hans Ord brændte mig som en Glød.

Dr. Farsund.

Ja, du er klog. Jeg staar til Skamme.

Gertrud.

Nej nej. (alvorlig) Vi er lige, vi to. Der er en Ting, som jeg har tænkt paa medens jeg laa deroppe og du talte saa godt til mig. Jeg er hæftig og handler blot, saaledes som det falder mig ind. Men du handler efter noget, som altid gør dig sikker og rolig i din Gerning. Hvad er det for en Aand? — giv mig den Magt; — den maa blive min.

Dr. Farsund.

Du lille Vilde. Herom skal vi tale ret meget, naar du er bleven min Hustru. Blot dette nu: den Magt er givet Menneskene af en stor og kærlig Aand — ligemeget hvad den kaldes. Det er den vidunderlige Evne til at vælge mellem Ret og Uret — den tvingende Magt over alle os stakkels jordfødte Vilde, der »af Naturen gøre Lovens Gerninger«.

Gertrud.

Det har jeg læst om i Skolen; men jeg sprang over eller glemte det.

Dr. Farsund.

Vi maa stadig repetere i Livet, hvad vi springer over i Skolen.

Madam Røntved
(ned fra Trappen).

Hvad er det, her gaar for sig?

Gertrud.

Aa, Mo'r . . .

Madam Røntved
(frem, standser ligeoverfor dem, med korslagte Arme).

Nu nyssens var Svend hos mig for at sige Farvel. Du har jaget ham væk, og nu sidder du paa Skødet af Doktoren?

Gertrud.

Mo'r. Nu har jeg fundet ham — og han mig.

Madam Røntved.

Det har I let nok ved. I har været tæt nok sammen de sidste fjorten Dage. Men se nu efter, om jeg finder mig deri . . .!

Dr. Farsund.

Madam Røntved. Deres Datter har fulgt sit eget fri Valg. Hun har ikke jaget Svend Signes Søn bort. De To har gjort op — i mit Paahør — og . . .

Madam Røntved
(imellem Vrede og Venlighed).

Og nu skal jeg skrive under og sætte et et nyt Regnskab op? — Det er ellers stift forlangt — da jeg dog fører Bøgerne her i Huset endnu.

Dr. Farsund.

Vil De høre paa mig, Madam Røntved . . .

Madam Røntved.

Jeg vil først snakke mig ud, for nu har jeg Munden fuld. Der er vendt op og ned paa Alt her i Huset, siden den forbandede . . . naa ja ulykkelige Dag, hvor min Røgter døde og hun dér nær havde sat Livet til. Jeg har Kælderstuen og nærmeste Hus fuld af fremmede Søfolk, og man kan dog ikke andet end være menneskelig mod de Stakler. Der er kun Tale om Tage Stævn her og dér, — Jens Brotten ligger og hiver i sit Bryst — og Kure Simonsen . . . ja se, ikke saasnart har han faaet Hullet i sit store Klodshoved lukket, saa kommer han her og spaserer med Birthe ligefor min Næse. — Hvis jeg skulde sige, at det er Dem, Doktor Farsund, som vi skylder alt dette, saa har De rigtignok taget Kur og Pleje lovlig stærkt betalt.

Dr. Farsund
(smilende).

Jeg kan kun svare, at hvis min Ven i Aalstrup, den rigtige Doktor, havde begaaet Alt det — saa vilde hans Regning rimeligvis være bleven langt større.

Madam Røntved.

Han havde da ikke snappet mig Gertrud væk.

Dr. Farsund
(med Gertruds Haand i sin).

Det skulde jeg nok have forhindret — (ler). Tilmed har han Kone og Børn.

Madam Røntved.

Naa; og hvad vil De saa forsørge Kone — og Børn med, maa jeg spørge? (hurtig) For Kroen faar De ikke i min Levetid.

Dr. Farsund.

Jeg har lejet mig et Hus øster i Byen ligeoverfor Skolen. Dér vil jeg dyrke min Videnskab — som jeg hidtil har gjort.

Madam Røntved
(peger).

Det Grisseri i Flaskerne dér? Smider det noget af sig?

Dr. Farsund
(smiler).

Regeringen giver mig en aarlig Understøttelse. Det er vel ikke stort, men jeg er vant til Tarvelighed, og jeg kan lære mere her paa Stedet.

Madam Røntved
(eftertænkende).

De har præcis betalt mig hver Maaned! — Ja saa Regeringen giver Dem Penge for at samle det op . . .? Den maa ikke ha' saa knapt om dem, som der raabes paa!

Dr. Farsund.

Det gaar vel an. Men De spørger slet ikke Gertrud . . .

Gertrud.

Mo'r er ikke saa slem. Mo'r og jeg, vi kender hinanden.

Madam Røntved.

Janok, min Kylling. Men havde din Fa'r, Lodsoldermanden, levet . . . Nej, hvad vil alle de gamle Folk i Byen sige? —

Gertrud.

Mo'r plejer at følge sit eget Hoved

Madam Røntved.

Jo Tak. Det gaar rigtignok Alt derefter! . . .

Dr. Farsund.

Madam Røntved. Hvad de gamle Folk i Byen angaar, saa tror jeg at jeg kan gavne baade den ældre og den yngre Slægt. Jeg undersøger Strømforholdene omkring Fiskepladserne, og jeg studerer Fiskeynglen. Jeg haaber at min Flid kan komme Fiskerne tilgode. Der er mange Vildfarelser at rette iblandt dem.

Madam Røntved
(sukker).

Ak ja.

Dr. Farsund.

Dette er den praktiske Side af min Videnskab. Hvad den anden Side angaar, saa bliver den lidt vanskeligere at forklare Dem paa staaende Fod. Men jeg haaber med Tiden . . .

Madam Røntved
(hurtig).

Nej, jeg betakker mig. (peger paa Gertrud) Fortæl De hende det altsammen — hun er ikke saa dum, som jeg — og nu faar I jo Tiden for Jer . . .

Dr. Farsnnd
(tager hendes Haand).

Tak, Madam Røntved!

Gertrud
(om hendes Hals).

Mo'r.

(*Ole* kommer hurtig ind fra Højre; han er i Stadstøjet, med høj, sort, rødliganløben Hat, Harmonika under Armen.)

Ole
(standser).

Haløj; her er nok ogsaa Stads. — Hej, Mo'r Røntved — Madam Røntved! . . .

Madam Røntved.

Naa, hvad er der nu? Slaas Nordmændene.

Ole.

Nej, de er saamæn' meget manérlige, de . . . Men jeg maa vel gratulere. (sætter Harmonikaen ned) Hovedsagen! — jeg vidste det.

Madam Røntved.

Du vidste det? — ja du er jo saa klog.

Ole.

Fruentimmer, Madam Røntved — dem forstaar jeg mig paa.

Madam Røntved.

Mere end paa Fiskeri.

Ole.

Det kommer an paa, hvad Slags. Enhver røgter sin Gerning.

Gertrud.

Ole forstaar at røgte Syge. Det kan jeg bevidne.

Dr. Farsund.

Ja, Ole er god.

Ole.

Der kan I høre, Madam Røntved. (med et Tegn til Dr. Farsund) I kunde lade mig røgte Gaarden deroppe i Landsognet.

Madam Røntved.

Du?

Ole.

— Og naar I saa bli'r gammel, saa kunde jeg røgte Jer med.

Madam Røntved.

Jeg bliver aldrig gammel!

Ole.

Jo, hvis I lever saa længe — og det gør I nok.

Dr. Farsund.

Prøv det, Madam Røntved. Jeg indestaar for Ole.

Gertrud.

Jeg ogsaa, Mo'r.

Ole.

Ikkesandt? (nærmere til Madam Røntved) Og naar I saa selv flyttede derop . . . Husk paa, at jeg har holdt ved lige fra Ungdommens Dage —

Madam Røntved
(vender sig).

Aa, du er et gammelt Hængetræ. (gaar op.)

Ole
(til Dr. Farsund og Gertrud).

Saa' I det?

Dr. Farsund
(ler).

Hvilket?

Ole.

Glimtet i hendes Øjne. Jeg maa tænke paa dengang da jeg var til Orlogs med »Bellona« og vi havde Kanonexercits. — Hun gi'er sig nok.

Dr. Farsund.

Det er jo muligt, Ole.

Ole.

De har da ikke noget derimod?

Dr. Farsund.

Ikke det fjerneste.

Ole.

Kan du tænke dig, Gertrud: hans Svigerfa'r dér! (hurtig) Jeg skal ikke blive storsnudet for det.

Dr. Farsund og Gertrud
(ler)

Tak, Ole.

Madam Røntved
(i Døren paa Trappen).

Ole, kom og hjælp mig. Nordmændene skal skaffe til Middag.

Ole.

Hovedsagen! Men jeg har rent glemt . . .

Madam Røntved.

Hvad er der nu?

Ole.

De kommer herop allesammen, hele Rusen.

Dr. Farsund.

Hvem?

Ole.

Hele Byen — Nordmændene ogsaa — med alle de Klæ'r paa, som vi har skrabet sammen. Konsul Paals kom kørende til Herredskontoret — Herredsfogden var taget paa Landet. Der blev sendt Bud efter Tage Stævn og gamle Kristian og mig og alle de andre Hædersmænd. Og Konsulen holdt en pæn Tale om Fædrelandet og ædel Daad — og han læste op alle Dokumenter — og saa hængte han Sølvkorset paa Tage. Tage rystede ligesom om han havde Koldfeberen — jeg har aldrig set ham saadan altereret. Og Mikkel Thrane græd — og vi snød Næserne allesammen. — Og saa skulde jeg løbe i Forvejen og bestille Punschen.

Madam Røntved.

Det skulde du ha' sagt strax.

Ole.

Nej, det andet var dog vigtigere.

Madam Røntved.

Og Birthe er væk —

Ole.

Ja, hun gaar med Kure.

Gertrud.

Jeg skal hjælpe dig, Mo'r. Vandet koger jo.

Madam Røntved.

Du har ingen Kræfter endnu.

Gertrud.

Jo, nu er jeg helt rask.

Dr. Farsund.

Jeg gaar med.

(De Tre op).

Ole

(tager Harmonikaen).

Og jeg skal spille med i Borgermusiken.

(Man hører Harmonikamusik derude. Ind kommer Toget: *Kure Simonsen* spiller; *Birthe* ved Siden. Dernæst *Tage Stævn* med Konsul *Paals*, *Blinde-Kristian* med *Lille-Margrete*, *Fiskerne* med *Koner* og *Døtre*, sidst den *norske Søkaptejn* med *Skibsmandskabet*, som er klædt i Oljejakker, Uniformsstykker, Livkjoler etc. De gaar Scenen en Gang rundt.)

Ole.

Holdt?

(Orden: Tage Stævn, Konsulen, Blinde-Kristian, Lille-Margrete i Forgrunden tilhøjre. Kure og Birthe tilvenstre. De Andre i to Halvkredse. Midten lades saa vidt muligt aaben.)

Konsul Paals
(til Tage).

Endnu en Gang: til Lykke!

Tage Stævn
(han har Korset paa Jakkeopslaget; stilfærdig).

Tak!

Konsulen
(ser sig om).

Her er vel Ingen nu tilstede, som misunder vor brave Ven og Redningshelt denne Naade? — Enhver føler — derom er jeg fast overtydet — at den er fortjent.

Peder Skaffer.

Ja, den er fortjent.

Thomas Stødt.

Tage Stævn er Manden.

David Knop.

Det er han. Det har vi længe vidst.

Mikkel Thrane.

Ta—age Stævn æ—æ . . .

Ole.

Snyd Næsen, Mikkel.

Konsulen
(til Blinde-Kristian).

Jeg ønsker Jer til Lykke, gamle Kristian, med en saadan Søn. Det har været mig den største Lykke, at jeg har kunnet gøre dette for Jer.

Blinde-Kristian
(stærkt bevæget)

Tak — mangfoldige Tak.

Lille-Margrete
(til Konsulen).

Du er en god Mand. Maa jeg kysse dig.

Konsulen
(løfter hende op).

Lad mig se, at du snart voxer op og hjælper til at skaffe Strandby ligesaa dygtige Helte som din Fader. (sætter hende)
(Bifaldsmumlen).

Konsulen
(til Ole).

Kommer den Punsch ikke snart?

Ole.

Nu kommer den lige paa en Strax — Hr. Konsul. Doktor Farsund er oppe og laver den.

Konsulen
(med en lille Bevægelse).

Er Doktoren her endnu?

Ole.

Jo, han er netop her. — (til Tage) Hør, Tage, kan du ikke lange mig de Dokumenter, som du fik i Lommen. Mens vi venter paa Punschen, saa kunde det være rart at høre den Ramse en Gang endnu.

Konsulen.

Lad os heller faa en god Sang.

Ole.

Det skal vi ogsaa faa. Bare giv Tid!
(ser i Papirerne)
Ser I, Folk, jeg vilde bare se, om der i Dokumenterne stod Navnet paa den, som havde virket for Tage Stævns Sag. Det gør der nu ikke. Men hans Navn staar skrevet ind med Tages i Hjærterne her i Strandby — og hans Navn er Fiskedoktoren — Doktor Henrik Farsund! (Bifaldsmumlen) Jeg skal sige Dem, Hr. Konsul, — han hører saadan til Familien!

Raab bagfra.

Der er Punschen!

(Dr. Farsund, Gertrud og Madam Røntved.)

Dr. Farsund
(frem).
Ah, der er Hr. Konsulen.

Konsulen
(bukker).
Det fornøjer mig . . . Vi deler Æren af denne smukke Dag —

Dr. Farsund
(høflig).
Det er sandt — det havde jeg nær glemt!

Ole
(plirrer med Øjet).
Det er stygt at være saa glemsom, Doktor Farsund. (Konsulen tilbage).

Dr. Farsund
(til Tage Stævn og Blinde-Kristian).

Naa; til Lykke — til Lykke!

Gertrud
(ligeledes).

Til Lykke!

Dr. Farsund
(vender sig).

Er Punschen saa delt om?

Madam Røntved
(til Tage og Blinde-Kristian).

Ja, saa maa jeg vel ogsaa . . . Til Lykke! Det er godt at Lodsoldermanden ikke er her . . .

Ole.

Ja, det er godt.

Dr. Farsund.

Saa lader vi Tage Kristiansen Stævn — vor ny Dannebrogsmand — leve!

Alle.

Han leve!

(De flokker sig om ham og klinker. Naar alle er paa Plads igen, træder den norske Kaptejn frem.)

Norske Søkaptejn
(med Glasset i Haanden).

Faar jeg sige et Ord. Norge har de stouteste Sjømænd. Men stoutere Kar' end denne, som har reddet mit og Folkenes Liv — det har vi ikke. Han leve paa Norsk! (Nordmændene: Hurra.)

David Knop.

Maa jeg saa paa Redningsbaadens Vegne takke Tage Stævn og hans Kammerater!

Ole.

Naa, Tage. Nu maa du til det. Hvad mener du saa om den ny Redningsbaad — ikke din egen Baad, men Konsulens?

Tage
(stilfærdig).

Jeg mener at den ny Redningsbaad nu er prøvet. Den har vist sig at være selvrejsende, men lidt kilden i høj Sø. Naar den bliver styret med Forsigtighed, og ingen særlig Ulykke støder til, saa vil Strandbys faste Mandskab kunne bruge den. Jeg har faaet Tilbud om Formandsposten, under Jens Brottens Forfald, og jeg overtager gerne Posten, ihukommende de mange Gange, hvor den gamle Formand vovede Livet og frelste Mennesker efter sit bedste Skjøn!... (Bifaldsmumlen; Tage staar et Øjeblik lidt forlegen, fortsætter saa:) Maa det saa være mig tilladt at løfte dette Glas til Ære for den Jomfru, som var den kækkeste af os alle — thi hun havde ingen Baad!

Ole.

Gertrud af Strandby leve!

Alle.

Hun leve!

(Idet de vil klinke med hende, høres der Larm og Raabene:)

Hvad vil hun her? Væk med den Gale!

Tosse-Karen
(bryder gennem Kredsen, siger forskræmt og stakaandet).

Retfærdighed — alles Retfærdighed.

Dr. Farsund

(frem, drager hende over til sig, og dækker hende bag sig).

Folk i Strandby! Jeg bliver her hos Jer. Naar I lærer mine Svagheder at kende, saa vil I udpege dem og dømme dem. Det er jeg sikker paa. Naar jeg ser Jer jage denne værgeløse Aandssvage — saa siger jeg til Jer: Det er uværdigt! Hun skal foreløbig finde Ly og Opsigt i mit Hus. Siden vil vi snakke om, hvad vi sammen kunne gøre for hende. (Nogle Stemmer: Det er rigtigt! Hun skal være i Fred! (Paa Farsunds Vink føres hun af nogle Kvinder ud tilvenstre. Han tager derpaa Gertrud ved Haanden) Her staar min tilkommende Hustru. Paa denne smukke Dag er vi bleven forenet. Vil I modtage os sammen, som I modtog hende alene?

Rundtomkring fra.

Ja, ja.

Dr. Farsund.

Saa vil jeg med Glæde bo iblandt Jer og virke for Jer. For Folket virkes der videst *i* Kærlighed og ved Kærlighed. — Ikkesandt, Gertrud?

Gertrud

(ser paa ham, nikker, trykker hans Haand, rækker derpaa Tage Stævn Haanden):

Vi Tre hører sammen for Fremtiden.

Ole

(for at skjule sin Bevægelse).

Naa; snyd Næsen, Mikkel Thrane.

(tørrer sine Øjne; griber Harmonikaen og giver sig til at spille)

Dr. Farsund
(smiler).

Nej — Kure og Ole — nu vil vi have min Sang.

Ole.

Naa, Kure; hæng i . . . (De spiller Forspillet sammen.)

Kure.

Er det mig, som begynder?

Ole.

Javel.

Kure.

Men jeg kan ikke mere end det første Vers . . . (til Birthe) Kan du?

Birthe.

Jeg kan ikke synge sammen med dig.

Kure.

Naa! Og vi skal leve sammen —

Birthe.

Ja det er noget ganske andet.

Dr. Farsund.

Saa skal jeg synge de næste Vers.

Ole.

Og jeg har lavet mig en lille Slutning.

Kure
(synger).

Vi vil staa paa denne Jord,
her hvor Kæmper Slaget slog,
her hvor fra det gamle Nord
ud paa Verdenstog de drog;
Verden er nu større bleven,
mere stærk og mere dreven,
Verden skal dog endnu nemme,
vi har Marv i Ben herhjemme.

Dr. Farsund.

Vi vil bo ved denne Strand,
her hvor Havet føder os,
her hvor Revlen spruder Vand
som en Kæmpehvals Kolos.
Revlen skærmer Land og Rige
som en Grundlov uden Lige:
farligt paa dens Skær at strande,
trygt i Voldens Læ at lande.

Vi vil fostre denne Slægt
op i gode Magters Aand,
lægge paa dens Stolthed Vægt,
lægge paa dens Lyder Baand.
Er vi Smaafolk kun i Tallet:
Stormagt staar saa nemt for Faldet;
myg i Glæde, støt i Sorgen,
saa bli'r der nok Lys i Morgen.

Ole.

Saa kommer min Slutning:

Kommer der en Fremmed her
for at se, hvordan vi bo'r:
naa, han skal os være kær,
selv om han er nok saa stor;
vi skal ham det Bedste give,
om han her vil bo og blive:
Kærlighed — helt op til Skagen —
det er jo dog Hovedsagen!

(Tæppet.)